A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אונאפהענגיג נאציאנאל

א צייטונג וועלכע כיט פרייהייט פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XVIII № 7648 | Thursday, August 13th, 1931 | יום ה׳, ל׳ אב, פרשה שפטים, תרצ״א. | טאראנטא, דאנערשטאג דער 13־טער אויגוסט, 1931. | PRICE THREE CENTS

פאלעסטינער אידישע צייטונג אפגעשטעלט פאר שרייבען אז אראבער זענען באוואפענט; ארץ ישראל סוחרים וועלען זיך לערנען געשעפט אין אמעריקע

פאר אנגעבען וויפיעל באוואפענטע אראבער ווערען ארעסטירט טעגליך, ווערט העבריאישע צייטונג אפגעשטעלט. צווייטע אידישע צייטונג פארמאכט צו ווערען.

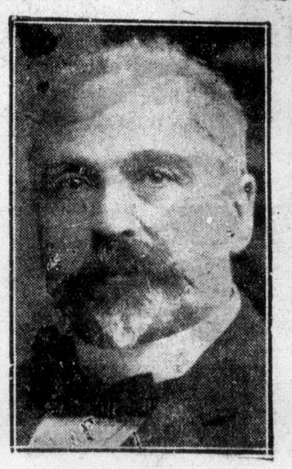

מר. ערמאנד שאיער

גרינדער און עהרען־פרעזידענט פון דער אידישער צדקה פעדעראציע, וועלכער איז דאס יאר ווידער דערוועהלט געווארען צום אכט איינשטימיג.

ירושלים, אויג. 12, (איטא).

נאך א אידישע צייטונג איז פון דער רעגירונג געשלאסען געווארען פאר דרוקען אן ארטיקעל וועלכער ווערט באציי־כענט אלס העצערישער און קען מעגליך פיהרען צו אונרוהען.

די צייטונג וועלכע איז די צווייטע אידישע צייטונג אפגעשטעלט צו ווערען אין איין וואך, איז די „במערכה״, וועל־כע האט אנגעהויבען צו דערשיינען מיט עטליכע חדשים צוריק.

דער ארטיקעל פאר וועלכען די ציי־טונג איז אפגעשטעלט געווארען איז גע־דרוקט געווען לעצטען פרייטאג, און ווי רעגירונגס באאמטע האבען דערקלערט, קען דער ארטיקעל פיהרען צו אונרוהען.

די „במערכה״, וועלכע האט, ווי גע־זאגט, אנגעהויבען צו דערשיינען בלויז מיט עטליכע חדשים צוריק, האט זיך גע־שטעלט אלס איהר אויפנאכע צו קאטא־לאגירען יעדען פאל וועלכער האט פאר־סירט ווען מען האט געכאפט אן אראבער באוואפענט.

די צייטונג האט עס געטאן מיט׳ן צוועק צו באווייזען דעם לייגען פון דער אראבישער העצע, אז אידען ווערען פון דער רעגירונג באוואפענט. מיט יעדען פאל ווען מען האט געכאפט א באוואפענ־טען אראבער, האט די צייטונג באוויזען, אז בלויז די אראבער און ניט די אידען באוואפענען זיך.

ווי אזוי די רעגירונגס באאמטע האב־בען אין דעם געזעהן אז דאס איז אן אויפהעצערישער ארטיקעל, איז א סוד.

די „במערכה״ ווערט רעדאגירט פון דעם ארזוואקאט מ. בן אהרן.

לעצטע וואך איז די צייטונג „העם״ אפגעשטעלט געווארען אויך פאר אפדרוק קען אן ארטיקעל וועלכער האט ניט נושא חן געווען אין די אויגען פון צענזור.

היינט איז געווען דער דריטער סטרייק טאג פון דער „שווייג וואך״, וועלכע די אראבישע צייטונגען האבען דערקלערהט, אויס פראטעסט געגען דעם וואס די רעגי־רונג לאזט זיי ניט העצען צו פאגראמען אויף אידען. דער טאג איז אריבער רו־היג.

זיילען אנגעהמען אמעריקאנער מעטאדען

די סוחרים פון ירושלים האבען היינט ביי זייער פארזאמלונג פארגעשלאגען צו שיקען א סוחרים דעלעגאציע נאך אמע־ריקע, וועלכע זאל דארטען שטודירען אמעריקאנער געשעפטס מעטאדען און זיי איינפיהרען אין דער פאלעסטינער גע־שעפטס וועלט.

דער פארשלאג איז אנגענומען גע־ווארען פון ירושלימ׳ער קאמערין קאמער.

אין דער זעלבער צייט האבען די אידישעסוחרים געצויגען די אויפמערק־זאמקייט פון קאמערין קאמער, אז דער האנדעלס אפמאך צווישען פלעסטינע און סיריע, וואו פאבריקען קאנקורירען אק־טיוו מיט דער פאלעסטינער פארדוקציע, ענדיגט זיך אין ניכטן.

צוויי ניי־דערוויילטע וויצע פרעזידענטען פון דער טאראנטאער צדקה פעדעראציע

נ. ל. נייטענזאן, א פראמינענטער טאראנטער תושב און כלל־טוער, און טשארלס דריימאן, וועלכער איז גוט באקאנט צו דער אידישער טאראנטא מיט זיין כלל־ארבייט, זענען דערוועהלט געווארען אלס וויצע־פרעזידענטען פון דער טאראנטער צדקה פעדעראציע.

אפמאך וועגען אפשטעלען דייטשלאנד׳ס צאלונגען אויף איין יאר אונטערגעשריבען

N Y Public Library 476 Fifth Ave NEW YORK N Y

וועט אפצאהלען אין צעהן יערליכע [illegible] מיליאן. וועט ניט קענען בעטען א[illegible] געלט אלס הלואה צו איי[illegible] צוריק ראס

אמעריקע ניט אונטערגעשריבען אויפן אפמאך

לאנדאן, אויג. 12.

הואווער׳ס פארשלאג אפצושטעלען די צאהלונגען פאר אנטשערינונג און מלחמה חובות אויף איין יאר צייט, איז איינגעשלאסען געווארען אין דעם יאנג פלאן דורך דער קאנפערענץ פון פינאנ־ציעלע עקספערטען פון די פאראינטערע־סירטע פעלקער, נאך דריי וואכען פאר־האנדלונגען.

נעכטען אוונט האבען די עקספער־טען אונטערגעשריבען דעם פראטאקאל, לויט וועלכען די איינצאהלונג, וואס דארף געמאכט ווערען דאס יאר זאל פאנאנדער־געטיילט ווערען אין 10 גלייכע טייל־ען, וואס זאלען אויסגעצאלט ווערען אין 10 יאר צייט, פון דעם 2־טען יולי, 1933, ביז דעם 1־טען יולי 1943.

די אפגעהאלטענע איינצאהלונגען זאלען מוזען אויף דעם אופן געצאהלט ווערען און פאר קיין פאל ניט אפגע־לייגט ווערען. די איינצאהלונגען וועלען באטרעפען יערליך ארום 29 מיליאן דאלאר, וואס דייטשלאנד וועט דארפען צאה־לען אין מאנאטליכע ראטעס, צורעכענענ־דיג 3 פראצענט. דאס געלט וועט איינ־געצאהלט אין באנק פאר אינטערנאציע־אנאלע אויסגלייכען, וועלכע וועט באלד דאס געלט אויסלייהען צו די דייטשע איי־זענבאהנען.

וועגען חובות און צאהלונגען צוויי־שען אנדערע מלוכות, באזונדערס צאה־לונגען צו די פאראייניגטע שטאטען, ווערט איבערגעלאזט צו די צדדים זיי זאלען צווישען זיך דורכקומען וועגען יע־דען פאל באזונדער.

די וויכטיגע דאקומענטען פון דעם פראטאקאל זענען אונטערגעשריבען גע־ווארען פון דייטשלאנד, ענגלאנד און איט־ליע דאמיניאנס און אינדיע, יאפאן פראנק־רייך און איטאליע.

די פאראייניגטע שטאטען, פאר־טראטען פון יוה גיבסאן, דער אמבאסא־דאר אין בעלגיען, האט ניט אנטייל גע־נעמען דירעקט אין די אונטערהאנדלונ־גען, ניבסאן איז אנוועזענד געווען בלויז אלס א באאבאכטער אז האט קיינע דאר־קומענטען ניט אונטערגעשריבען.

סעם קאהן

נרויסע רומענישע באנק האט זיך צוגעמאכט

בוקארעסט, אויג. 2, (איטא).

די באנקא בערקאוויטש, איינע פון די גרעסטע באנק הייזער אין רומעניע, האט היינט געשלאסען אהרע טירען אלס רעזולטאט פון דעם אינטערנאציאנאלען עקאנאמישען קריזיס, וועלכער פאר־שפרייט זיך שטארק אין רומעניע.

די באנק וועלכע האט זיך געגרינדעט מיט א קאפיטאל פון 160 מיליאן לעי, האט געהאט דעפאזיטס פון 700 מיליאן לעי. דער פארמעגען פון דער באנק אין אנדערע באנק הייזער און איינגענטום איז א ביליאן לעי, און אלע דעפאזיטארס וועל־לען באקומען זייער פולע געלט.

די רומענישע נאציאנאל באנק האט אנאנסירט, אז זי וועט העלפען אלע באנק הייזער אין דער שלעכטער צייט.

מאריס קאהן פארוואונדעט

דאקטוירים האבען דערקלערהט אז קאהן וועט געזונט ווערען.

איין מענש איז פארוואונדעט געוואר־רען און אנוויזרישע סטודענטען זיך צו־שטעהען קוים מיט׳ן לעבען, ווען א דאך פון א שטאל ארום קאהנ׳ס טראק פלאץ, 63 דזשארדזש סטרים, איז איינגעפאלען.

מאריס קאהן, פון 285 מענינג עוו., איז אפגעפיהרט געווארען אין דזשענעראל האספיטאל מיט וואונדען וועלכע ער האט באקומען ווען א שטיק האלץ האט איהם געטראפען.

אונגארישער דעפוטאט פארערט אפשאפונג פון נומערוס סלאזוס

בודאפעסט, אויג. 12, (איטא).

דעפוטאט פאקאטש האט היינט אין אונגארישען פארלאמענט געפארערט, אז דער נומערוסקלאזוס געגען אידישע סטו־דענטען אין אונגארישע אוניווערזיטעטען זאל אפגעשאפט ווערען צו פארקלענערען דעם געלט עקספארט פון לאנד.

דעפוטאט פאקאטש האט אנגעוויזען, אי דערפאר וואס אידישע סטודענטען פון אונגארן ווערען געצוואונגען צו שטודירען אין אויסלאנד, ווערט פון לאנד ארויסגע־שיקט יערליך פינף מיליאן פענגאס. דאס געלט וואלט געבליבען אין לאנד אויב די סטודענטען וואלטען געקענט בלייבען אין לאנד.

אויפשטאנד געגען דער רעגירונג אין קובא צופלאקערט זיך

צוזאמענשטויס צווישען רעגירונגס מיליטער און רעוואלוציו־אנערען אין פארשידענע טיילען פון לאנד. — פארוואונ־דעטע און גע׳הרג׳עטע פון ביידע צדדים.

האוואנא, קובא, אויג. 12.

נייעס פון באוואפענטע צוזאמענ־שטויסען אין פארשידענע טיילען פון קו־בא ווייזען אז, אז דער אויפשטאנד געגען דער רעגירונג פארשפרייט זיך.

פון דער פראווינץ פינאר דעל ריא איז אנגעקומען א ידיעה אין דעם הויפט שטאב פון דער רעגירונגס ארמיי, אז גע־נעראל פראנציסקא פערזאא, דער 83־יאריגער אנפיהרער פון די רעוואלוציאנע־רען אין יענעם געגענט, איז דער׳הרג׳עט געווארען אין א קורצען צוזאמענשטויס. נאך צוויי רעוואלוציאנערען זענען מיט איהם געפאלען, דריי זענען פארוואונדעט געווארען און 11 געפאנגען.

די רעוואלוציאנערען באריכטען פון זייער זייט, אז 300 פון זייערע אנהענגער זענען באפאלען סאנטא קלארא, דער׳הרג׳עט 30 פערדראלע סאלדאטען און גענומען 25 געפאנגענע, איידער זיי האב־בען אפגעטראטען.

זיי באריכטען אויך וועגען ארויס־רייסען זיך אין אנדערע שטעדט און פאר־בינדען די רעגירונגס און שטארטישע געביידעס.

אין האוואנא איז דערווייל רוהיג, אבער די באריכטען פון דערביאיגע שטעדט, וואו אויפשטאנד געגען ליכע צעהנדליג קרבנות זענען פארגעקו־מען, שאפען א נערוועזע שטימונג אין דער הויפט שטאדט.

די רעגירונג באשטעטיגט דעם באר־יכט, אז אין פינאר דעל ריא פראוויניץ זענען 14 רעוואלוציאנערען דער׳הרג׳עט געווארען, און 19 פארוואונדעט.

די פאמיליע פון גענעראל פעראזא לייקענט אפ די ידיעה, אז ער איז דער׳־הרג׳עט.

באריכטען וואס קומען אן פון די אינווענינגסטע געגענטען דערצעהלען וועג־גען א צעהנדליג. צוזאמענשטויסען, אין וועלכע די רעגירונג האט גענומען געפאנ־גען ביז 30, און פארוואונדעט אן עהנ־ליכע צאהל.

אין צוויי פארשטעדט פון האוואנא זענען פארגעקומען צוויי צוזאמענשטויס־פען, אין וועלכע די רעגירונגס מיליטער האט צוריקגעשטויסען די אנפאלער.

סעם קאהען מאלקאלם ברוס ארעסטירט אין וואנקוואווער אויף דער ביטע פון טאראנטאר פאליציי

פינף ארעסטירט און צוויי ווערען געזוכט אין קאמפיין צו דערשטיקען קאמוניסטישע באוועגונג. — פאליציי האט באווייזט, אז קאנאדער קאמוניסטען האבען געקראגען געלט פון רוסלאנד. — ארעסטען געפלאגט אין געהיים דריי מאנאטען צייט. — באווייזט געזאמעלט מיט דער הילף פון שפיאנען אין קאמוניסטישער באוועגונג.

טאראנטאר ארעסטירטע קאמוניסטען אונטער 15 טויזענט דאלאר בייל

וואנקוואווער, אויג. 12.

בריטיש קאלאמביא האט היינט אנ־נעהויבען אויסרייניגען די נעסטען פון קאמוניזם. לויט דער ביטע פון אנטעריאר אויטאריטעטען, האט די ראיאל קענעדיען מאונטעד פאליס ארעסטירט מאלקאלם ברוס, קאמוניסטישען דעראקטאר, און סעם קאהען, אדער קאר, וואס איז ארומ־געפאהרען אין די אינטערעסען פון דער קאמוניסטישער פארטיי איבער מערב קא־נאדע.

די ארעסטען פון קאהען־קאר און ברוס זענען אן אפקלאנג פון טאראנ־טער פאליציי׳ס פארזוך מיט איין מאל דערשטיקען די קאמוניסטישע באוועגונג.

דינסטאג אוונט האט די פאליציי געמאכט די לאנג געפאלנטע אין געהיים ערשטע אטאקע, דורכפיהרענדיג „אבלא־וועס״ אין זעקס טאראנטאר אדרעסען, ארעסטירענדיג דערביי טימאטי באק, פון 54 דעלייני קרעסענט, אפיציעלער סעק־רעטאר פון דער קאנאדער קאמוניסטי־שער פארטיי, און דזשאן באיטשוק, פיה־רער און ארגאניזיער פון אוקראינער פלי־געל פון דער קאמוניסטישער פארטיי.

א פינפטער איז ארעסטירט געוואר־רען נעכטען, ווען ער האט געוואלט אריינ־געהן אין א הויז פון א קאמוניסטישען פיהרער, וואס איז געהיט געווארען פון פאליציי. געפינענדיג אויף איהם קאמו־ניסטישע פראפאגאנדע ליטעראטור, האב־בען די פאליסלייט איהם פארהאלטען. ער איז מייק גאלינסקי, וואס איז מיט א דריי וואכען צוריק געקומען אהער פון קאלגארי, מיטברענגענדיג מיט זיך רע־קאמענדאציעס פון קאלגאריער קאמוניס־טען.

נאך צוויי פערזאן ווערען געזוכט, און די פאליציי האט אויסגעשוואוירען וואראנטס פאר זיי. זיי זענען:

טאמאס א, יוען, פון 341 יוקליד עוועניו, וועמען די פאליציי האט ניט גע־טראפען אין דערהיים. ער איז דער סעק־רעטאר פון דער וואורקערס יוניטי ליעג, א קאמוניסטישע ארגאניזאציע, און עמאס ט. היל, פון טימינס, געווען דער דעפא־טאר פון פינישען קאמוניסטישען זשור־נאל „וואפאוס״.

די חכנות פאר די ארעסטען און באר־וכען זענען געמאכט געווארען פאר די לעצטע דריי מאנאטען אזוי געהיים, אז אפילו די פאליסלייט, וואס האבען זיך באטייליגט אין די באזוכען, האבען ביז דער לעצטער מינוט ניט געוואוסט וועגען וואס עס האנדעלט זיך.

די גאנצע צייט האט פאליציי מיט דער הילף פון רעטעקטיווס און שפיאנען צוגעזאמעלט בעל־אטעריאל וואס דארף זיי העלפען צו „דאורטיילען די קאמוניסטען אלס שונאים פון דער רעגי־רונג, און אלס אזעלכע וואס רופען צו גוואלדטאטען.

אין די זעקס הייזער, וואו פאליציי האט געמאכט איהרע באזוכען: די קאמו־ניסטישע הויפט קוואדטיר אויף עדעלייד, די רעדאקציע פון דער קאמוניסטישער צייטונג „די וואורקער״, וואורקערס יוניטי ליעג אויף לאמבארד סטריט און אין די וואוינונג פון באק, באיטשוק און יוען, האט די פאליציי צוגעפנעקלובען פיעל קאמו־ניסטישע מאטעריאלען.

צווישען זיי זענען דא אזעלכע, זאגט די פאליציי, וואס דעקען אויף, אז די היי־גע קאמוניסטישע פארטיי האט געקראגען 18,000 דאלאר פון רוסלאנד, דורך ניו יארק פאר פארטיי צוועקען, פון וועלכע 7 טויזענט דאלאר איז פארבליבען אין מאראנטא, און 11 איז איבערגעשיקט גע־ווארען קיין ווינניפעג.

אין די „רעידס״, וואס זענען אויף אלע זעקס פלעצער געמאכט געווארען אין דער זעלבער צייט, פאקטיש אין דער זעלי־בער מינוט, האבען זיך באטייליגט 27 פערזאן, שטאדטישע, פראווינציעלע און מאונטעד פאליציי, וועלכע האבען גע־קראגען די נויטיגע אינסטרוקציעס אין דער לעצטער מינוט פון פראווינציעלען פאליס קאמישאנער, גענעראל ווילאמס.

דזשאזעף קאשטאן פון מידדזשאר סטריט, איז ארעסטירט געווארען אדרעס־סירענדיג, ווי די פאליציי זאגט, א קא־מוניסטישן מיטינג איך קווינס פארק. אין קעשענע ביי איהם האט מען געפר־נען ראפעל טיפעסט, און מען האט איהם פארהאלטען אויף דער קאמינגער קלאגע פון אנטייל נעהמען אין א לאטעריי.

קאמוניסטען ארעסטירט אין וועלאנד אויף שנאפס קלאגע

וועלאנד, אויג. 12.

באזונענדיג א מיטינג פון דער אונ־גארישער לייבאר דעפענס ליגע, א קאמו־ניסטישע ארגאניזאציע, האט פראווינ־ציעלע פאליציי ארעסטירט דזשאזעף אילהא און דזשאן באראקאס, אויף דער קלאגע פון באזיצען ליקער אהן געהעריגער דערלויבעניש. זעקס פלעשער שנאפס זע־נען צוגענומען געווארען.

אילהא איז באשטראפט געווארען מיט 200 דאלאר און קאסטען, און באר־קאס מיט 100 דאלאר און קאסטען.

די דריי ארעסטירטע אין טאראנטא, טים באק, איוואן באיטשוק און מייק גא־לינסקי, זענען פארהאלטען געווארען ביז דעם 19־טען אויגוסט, אונטער פופצעהן טויזענט דאלאר בייל יעדער.

דזשאזעף סערדזשוועק, פון אטווירני דזשענעראל׳ס אפיס, וואס פיהרט די אנ־קלאגע, האט דערקלערהט, אז ער דער־ווארט ביז דעם 19־טען זאלען די געזוכטע אויף ארעסטירט ווערען, און דאן וועט מען זיכער ווידער אפלייגען דעם פרא־צעס אויף שפעטער.

קאליפארניע נעמט אן א געזעץ ניט בירגער זאלען ניט באקומען קיין שטאדטישע ארבייט

סאקראמענטא, קאל., אויג. 12, (איטא). דזשיוריזי.

די סטייט רעגירונג פון קאליפארניע האט דורכגעפיהרט א געזעץ, לויט וועל־כען א ניט־בירגער וועט ניט טארען אנ־געשטעלט ווערען ביי אונטערגעהמונגען וואס ווערען דורכגעפיקרט דורך דער סטייט רעגירונג. לויט דעם געזעץ, וואס געהט אריין אין קראפט היינטיגען פריי־טאג, דעם 14־טען אויגוסט, וועלען נאר אמעריקאנער בירגער קאנען אנגעשטעלט ווערען ביי עפענטליכע אונטערנעהמונ־גען. אן עהנליכער געזעץ איז ניט לאנג צוריק אנגענומען געווארען אין סטייט ניו יארק פון דעם דעפארטמענט פון אר־בעט אין אלבאני, שטאט דער גע־וועלט־הויפט פון דער סטייט ניו יארק.

דער דירעקטאר פון דעם דעפארט־מענט פון עפענטליכע אונטערנעהמונגען ביי דער סטייט רעגירונג האט שוין גע־לאזט וויסען אלע קאנטראקטארס וועגען דעם נייעם געזעץ. אין דער דאזיגער ער־קלעהרונג פון דעם דעפארטמענט דירעק־טאר ווערט געזאגט, אז „די סטייט רעגי־רונג איז צו גוטסטען פון א פאליסי פון באשעפטיגען בירגער פון די פאראיינ־טע שטאטען, וועלכע זענען איינוואוינער פון קאליפארניער סטייט, צום ווענ־יגסטען איין יאר צייט״.

פאלעסטינער אידישע צייטונג אפגעשטעלט פאר שרייבען אז אראבער זענען באוואפענט; ארץ ישראל סוחרים וועלען זיך לערנען געשעפט אין אמעריקע

פאר אנגעבען וויפיעל באוואפענטע אראבער ווערען ארעס־טירט טעגליך, ווערט העבריאישע צייטונג אפגעשטעלט. צווייטע אידישע צייטונג פארמאכט צו ווערען.

ירושלים, אויג. 12, (איטא).

נאך א אידישע צייטונג איז פון דער רעגירונג געשלאסען געווארען פאר דרו־קען אן ארטיקעל וועלכער ווערט באציי־כענט אלס העצערישער און קען מעגליך פיהרען צו אונרוהען.

די צייטונג וועלכע איז די צווייטע אידישע צייטונג אפגעשטעלט צו ווערען אין איין וואך, איז די „במערכה״, וועל־כע האט אנגעהויבען צו דערשיינען מיט עטליכע חדשים צוריק.

דער ארטיקעל פאר וועלכען די ציי־טונג איז אפגעשטעלט געווארען איז גע־דרוקט געווען לעצטען פרייטאג, און ווי רעגירונגס באאמטע האבען דערקלערהט, קען דער ארטיקעל פיהרען צו אונרוהען.

די „במערכה״, וועלכע האט, ווי גע־זאגט, אנגעהויבען צו דערשיינען בלויז מיט עטליכע חדשים צוריק, האט זיך גע־שטעלט אלס איהר אויפנאכע צו קאטא־לאגירען יעדען פאל וועלכער האט פאר־סירט ווען מען האט געכאפט אן אראבער באוואפענט.

די צייטונג האט עס געטאן מיט׳ן צוועק צו באווייזען דעם לייגען פון דער אראבישער העצע, אז אידען ווערען פון דער רעגירונג באוואפענט. מיט יעדען פאל ווען מען האט געכאפט א באוואפענ־טען אראבער, האט די צייטונג באוויזען, אז בלויז די אראבער און ניט די אידען באוואפענען זיך.

ווי אזוי די רעגירונגס באאמטע האב־בען אין דעם געזעהן אז דאס איז אן אויפהעצערישער ארטיקעל, איז א סוד.

די „במערכה״ ווערט רעדאגירט פון דעם ארזוואקאט מ. בן אהרן.

לעצטע וואך איז די צייטונג „העם״ אפגעשטעלט געווארען אויך פאר אפדרו־קען אן ארטיקעל וועלכער האט ניט נושא חן געווען אין די אויגען פון צענזור.

היינט איז געווען דער דריטער סטרייק טאג פון דער „שווייג וואך״, וועלכע די אראבישע צייטונגען האבען דערקלערהט, אויס פראטעסט געגען דעם וואס די רעגי־רונג לאזט זיי ניט העצען צו פאגראמען אויף אידען. דער טאג איז אריבער רו־היג.

זיילען אנגעהמען אמעריקאנער מעטאדען

די סוחרים פון ירושלים האבען היינט ביי זייער פארזאמלונג פארגעשלאגען צו שיקען א סוחרים דעלעגאציע נאך אמע־ריקע, וועלכע זאל דארטען שטודירען אמעריקאנער געשעפטס מעטאדען און זיי איינפיהרען אין דער פאלעסטינער גע־שעפטס וועלט.

דער פארשלאג איז אנגענומען גע־ווארען פון ירושלימ׳ער קאמערין קאמער.

אין דער זעלבער צייט האבען די אידישעסוחרים געצויגען די אויפמערק־זאמקייט פון קאמערין קאמער, אז דער האנדעלס אפמאך צווישען פלעסטינע און סיריע, וואו פאבריקען קאנקורירען אק־טיוו מיט דער פאלעסטינער פארדוקציע, ענדיגט זיך אין ניכטן.

שניידער וועלען היינט הערען אמת וועגען שיפער־הילמאנסטרייק

די טאראנטער שניידער פון דער אמאלגאמייטעד וועלען היינט אין אוועגנ־הערען דעם אמת וועגען דעם סטרייק וועלכען די יוניאן פיהרט אן ביי דער שיפער־הילמאן קאמפאניע.

דר. לעון וואלמאן, פון ניו יארק, וועלכער איז גוט באקאנט צו דער אמע־ריקאנער באוועגונג, קומט ספעציעל אד־רעסירען די פאראיינטע פון די רעוואלוציאנע־רען אין יענעם געגענט, איז דער׳הרג׳עט געווארען אין א קורצען צוזאמענשטויס. נאך צוויי רעוואלוציאנערען זענען מיט איהם געפאלען, דריי זענען פארוואונדעט געווארען און 11 געפאנגען.

די רעוואלוציאנערען באריכטען פון זייער זייט, אז 300 פון זייערע אנהענגער זענען באפאלען סאנטא קלארא, דער׳־הרג׳עט 30 פערדראלע סאלדאטען און גענומען 25 געפאנגענע, איידער זיי האב־בען אפגעטראטען.

זיי באריכטען אויך וועגען ארויס־רייסען זיך אין אנדערע שטעדט און פאר־בינדען די רעגירונגס און שטארטישע

פראמינענטער ארזוואקאט דערשאסען

וואשינגטאן, אויג. 12.

פרענק נארמאן, א געוועזענער ספע־ציעלער אסיסטענט אטורני דזשענעראל, איז היינט פיער מאל געשאסען געווארען אין א קריעג מיט א „בעל־באי״, פאר אוועקשטעלען זיין אויטאמאביל ארום דעם וואדרמאן האטעל.

נארמאן איז מיט א שטונדע שפע־טער געשטארבען אין האספיטאל.

אויפשטאנד געגען דער רעגירונג אין קובא צופלאקערט זיך

צוזאמענשטויס צווישען רעגירונגס מיליטער און רעוואלוציו־אנערען אין פארשידענע טיילען פון לאנד. — פארוואונ־דעטע און געהרג׳עטע פון ביידע צדדים.

האוואנא, קובא, אויג. 12.

נייעס פון באוואפענטע צוזאמענ־שטויסען אין פארשידענע טיילען פון קו־בא ווייזען אז, אז דער אויפשטאנד געגען דער רעגירונג פארשפרייט זיך.

פון דער פראווינץ פינאר דעל ריא איז אנגעקומען א ידיעה אין דעם הויפט שטאב פון דער רעגירונגס ארמיי, אז גע־נעראל פראנציסקא פערזאא, דער 83־יאריגער אנפיהרער פון די רעוואלוציאנע־רען אין יענעם געגענט, איז דער׳הרג׳עט געווארען אין א קורצען צוזאמענשטויס. נאך צוויי רעוואלוציאנערען זענען מיט איהם געפאלען, דריי זענען פארוואונדעט געווארען און 11 געפאנגען.

די רעוואלוציאנערען באריכטען פון זייער זייט, אז 300 פון זייערע אנהענגער זענען באפאלען סאנטא קלארא, דער׳־הרג׳עט 30 פערדראלע סאלדאטען און גענומען 25 געפאנגענע, איידער זיי האב־בען אפגעטראטען.

זיי באריכטען אויך וועגען ארויס־רייסען זיך אין אנדערע שטעדט און פאר־בינדען די רעגירונגס און שטארטישע

דייטשע היטלעריסטען זיינען אויפגע־טראכט צוליעב דורכפאל ביים פלעביסציט, העצען אויף אידען

בערלין, אויג. 12, (איטא).

די דייטשע היטלעריסטען, וועלכע זענען איצט אויפגעטראכט צוליעב דעם דורכפאל, וואס זיי האבען געליטען ביי דעם פלעביסציט אין פרייסען, לעצטען זונטאג, וועלען איצט נאך פארשטארקען זייער אנטי־אידישע העצע. דאס איז די מיינונג פון דעם פיהרער פון „צענטראל פאראיין פון דייטשע בירגער פון אידישע גלויבען״, אלפרעד ווינער, וואס איז ארויסגעזאגט געווארען אין אן אינטער־וויו מיט דעם קאריספאנדענט פון דער „איידישער טעלעגראפען אגענטור״.

הער ווינער האט ערקלערהט, אז די רעזולטאטען פון דעם פלעביסציט ווייזען ניט קיין סמנים, אז די שטילקייט וועט לאנג אנהאלטען, כאטש דער רעפערענדום האט באוויזען, אז די כוואליע פון ראדי־קאליזם איז אפגעשוואכט געווארען. ער האט מיט צופרידענהייט אנגעוויזען אויף דעם, אז דער „צענטראל פאראיין״ האט א סך געהאלפען דערצו אז די אנטיסעמי־טישע כוואליע זאל אפגעשוואכט ווערען. ער האט אנגעוויזען, אז דער קאמפען, וואס דער „צענטראל פאראיין״ האט אנ־געפיהרט געגען אנטיסעמיטיזם האט גע־האלפען צו צושטערען די כונות פון דעם בערלינער היטלעריסטישען פיהרער דר. גיבעלס, וועלכער האט פאר דעם פלע־ביסציט דערקלערהרט אויף א פארזאמלונג, אז „תליות וועלען אוועקגעשטעלט ווערען איבער׳ן לאנד און אידען וועלען אויף זיי אויפגעהאנגען ווערען״.

היינדריך שטערן, דער פיהרער פון די דייטשע רעפארם־אידען, האט קאמענטי־רענדיג וועגען דעם פלעביסציט אין פריי־סען, געזאגט, אז די דייטשע אידען האב־בען מיט צופרידענהייט אויפגענומען דעם פאקט, וואס דער אנטיסעמיטישער אפיעל פון די היטלעריסטען האט אנגעפאנגען צו פארלירען זיין ווירקונג.

דר. אלפרעד קלעי, דער ציוניסטי־שער פיהרער, און וויצע־פרעזידענט פון דעם פארבאנדפון די אידישע קהלות אין פרייסען, האט געזאגט: „דער פלעביסציט האט באוויזען, אז עס איז ניטא קיין אמת׳ע מאכט הינטער דער היטלעריסטי־שער פארטיי, כאטש זייער פאנאטישע שנאה צו די אידען האט ארויסגערופען א סך זארג אין די אידישע קרייזען״.

אונגארישער דעפוטאט פארערט אפשאפונג פון נומערוס סלאזוס

בודאפעסט, אויג. 12, (איטא).

דעפוטאט פאקאטש האט היינט אין אונגארישען פארלאמענט געפארערט, אז דער נומערוסקלאזוס געגען אידישע סטו־דענטען אין אונגארישע אוניווערזיטעטען זאל אפגעשאפט ווערען צו פארקלענערען דעם געלט עקספארט פון לאנד.

דעפוטאט פאקאטש האט אנגעוויזען, אי דערפאר וואס אידישע סטודענטען פון אונגארן ווערען געצוואונגען צו שטודירען אין אויסלאנד, ווערט פון לאנד ארויסגע־שיקט יערליך פינף מיליאן פענגאס. דאס געלט וואלט געבליבען אין לאנד אויב די סטודענטען וואלטען געקענט בלייבען אין לאנד.

קאליפארניע נעמט אן א געזעץ ניט בירגער זאלען ניט באקומען קיין שטאדטישע ארבייט

דער דירעקטאר פון דעם דעפארט־מענט פון עפענטליכע אונטערנעהמונגען האט גע־זאגט, אז דער געזעץ איז אן אויסדרוק פון דער פעלהרונג פון דעם דעפארטמענט דירעק־טאר ווערט געזאגט, אז „די סטייט רעגי־רונג איז צו גוטסטען פון א פאליסי פון באשעפטיגען בירגער פון די פאראיינ־טע שטאטען, וועלכע זענען איינוואוינער פון קאליפארניער סטייט, צום ווענ־יגסטען איין יאר צייט״.

אונטערוועלט

שפּאַנענדער ראַמאַן פון שטענדיגן קאַמף צווישען פאַרברעכער און געזעץ.

— פון — מאַרק סאַרדעל (נאַכדרוקען פאַרבאָטען)

(פאָרזעצונג)

קאַפּיטעל דרייסיג־זיבען

מענועל דערוויסט זיך פאַר־שיידענע זאַכען

מענועל האָט געפיהלט אַז ער טאָר קיין צייט ניט פאַרלירען. עס האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז יעדער טאָג וואָס דער שאַנד־פלעק בלייבט אויפ'ן נאָמען פון דעם טויטען לאַיער שיינבלום, דער־ווייטערט איהם אַלץ מעהר פון זיין גע־ליבטער, און דערפאַר האָט ער נאָך דעם זעלבען אָוונט ווידער פאַרפיהרט אַ לענ־גערען שמועס מיט סטעלאַ'ן וועגען אַלץ, וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען, אין דער צייט פון איהר פאָטער'ס טויט.

איבערטראַכטענדיג דאָס אַלץ וואָס ער האָט ביז איצט געהערט און אויסגע־פרעגט, האָט זיך ביי איהם אין קאָפּ גע־שאַפען אַ געוויסע טעאָריע. וועלכע ער האָט דערווייל מורא געהאַט אַרויסצו־ברייגען פון מויל. יאָהם איז אויסגעקו־מען זעהר מאַדנע, וואָס די אונטערזוכונג וועגען דעם דאָזיגען פאַל איז געמאַכט גע־וואָרען אַזוי שנעל און אַזוי ווי אין אייר לענייש. עס איז ביי איהם אויך אויסגע־קומען מאַדנע וואָס דעם קאַראַנער'ס דרשורי האָט געקראָגען אַ באַעפעהל, ניט צו גריבלען זיך אין די איינצעלהייטען פון די מאַטייזען, נאָר זיך רעכענען מיט די פאַקטען, און זיי אַלע אַרויסברייגען, אפילו, ווען דאָס זאָל פאַרשאַפען יסורים דעם פאַרשטאָרבענעמ'ס טאָכטער און אפילו ווען דאָס זאָל שערינען לאַיער שיינבלומ'ס גוטען נאָמען, וואָס ער האָט געראַטן ביים לעבען. עפּעס איז ביי איהם אויסגעקומען, אַז אַ געוויסע, געהיימע האַנט, האָט געראַטן אַן אורזאַכע צו זעהן, אַז די אונטערזוכונג זאָל וואָס שנעלער גע־מאַכט ווערען, און אַז דער נאָמען פון דעם פאַרשטאָרבענעם זאָל זיין איינגעהיילט אין וואָס מעהר געהיימניש און אין שאַנד־פלעק. דאָס אַלץ, צוזאַמען מיט דעם רע־וואָלווער וואָס מען האָט געפונען לעבען דעם קערפּער פון לאַיער שיינבלום, האָט ביי איהם אַרויסגערופען מאַדנע געדאַנ־קען, אַ מיסטריען און אַ שווער־דריקענ־דיגען געפיהל. בער די אַלע איינצעלהיי־טען וואָס האָבען זיך געטומעלט ביי איהם אין קאָפּ זענען געווען אַזוי ווי ברעגען פון איין גרויסען, פאַרפלאָנטערטען קנייל, און ער האָט אויף דעם ערשטען מאָמענט ניט געוואוסט, ביי וועלכען ברעג זיך אָנ־צוהאַלטען, כדי דעם גאַנצען קנייל אויפ־צופלאָנטערען. ער האָט דערפאַר באַשלאָ־סען דערווייל ניט צו געדענען פון דעם אַלע־מען וואָס האָט זיך אָנגעקליבען ביי איהם אין קאָפּ.

אין דער זעלבער צייט האָט ער גע־פיהלט, אַז ער וועט פאַרשאַפען סטעלאַ'ן איבערגיג יסורים דורכדעם וואָס ער וועט זיין צודרינגליך צו איהר מיט זיין ליבע. ער האָט געטראַכט, אַז עס איז אפשר ניט גלייך וואָס ער איז פאַרפאַהרען צו איהר אין הויז, דערצו נאָך מיט זיין ברודער, אַ קליין שטערטעל. מענשען רעדען אַזוי אויך שלעכטס וועגען איהר טויטען פאַ־טער. איצט וועט מען נאָך רעדען שלעכטס וועגען איהר אַליין, וואָס זי איז איינע אַליין אין אַ הויז מיט דריי מענער. ער האָט באַשלאָסען אַז עס וועט זיין גלייי־כער, אַז ער זאָל מיט זיין ברודער זיך אַריבערקלייבען אין דעם איינציגען האַ־טעל, וואָס איז געשטאַנען אַרויס פון שטאָדט. טאָקע דער זעלבער האָטעל וואו דער ראַפּעל־מאָרד איז אָנטדעקט געוואָ־רען. און ער האָט באַשלאָסען צו רעדען מיט סטעלאַ'ן וועגען דעם, ער האָט עס געטאָן טאָקע גלייך, דעם זעלבען אָוונט.

— איך דענק צו פאַרבלייבען דאָ עט־ליכע טעג — האָט ער געזאָגט צו איהר. איך דענק צו נעהמען אַ צימער אין האַ־טעל.

— אָך, מיין נאָט! וואָס אייך קען איינפאַלען! — האָט סטעלאַ אויפגע־רופען — די גאַנצע הויז שטעהט גרייט פאַר אייך. איהר האָט אַ באַזונדער צי־מער. איהר וועט דאָרט קענען פאַרברייי־גען ווי לאַנג איהר וועט אַליין וועלען.

מענועל האָט געשמייכעלט. אין צי־מער, האָט ער געזאָגט, וועט ער קיין סך צייט ניט פאַרברייגענען. זיין אַרבייט, ווי ער קען זיך פאַרשטעלען, וועט זיין מעהר אויספער'ן צימער, איידער אינוויינינ.

— טאָר פאַר הייטן אָוונט — האָט ער געזאָגט — אויב עס איז מעגליך, וואָלט איך געוואָלט קריגען אַלע צייטונ־גען, אין וועלכע די טראַגעדיע פון מאָרד איז געווען באַשריבען.

דאָס איז געווען אַ גאַנץ לייכטע זאַך. סטעלאַ האָט געראַטן אויסגעשניטען און באַהאַלטען יעדער נאָטיץ און יעדער שטיקעל נייעס, און אפילו די עדיטאָ־ריעלס וואָס זענען געשריבען געוואָרען אין דער קליינער פּראָווינץ צייטונג דורך דער צייט וואָס די טראַגעדיע איז פאָרגע־קומען.

נאָר איידער מענועל האָט זיך גענו־מען צו דער באַרג מיט "קלייפּינגס", האָט ער זיך דערמאָנט צו שטעלען סטעלאַ'ן נאָך איינינע פראַגען:

— ווייסט מען — האָט ער גע־פרעגט — וועמענס איז געווען דער רע־וואָלווער מיט וועלכען די צוויי מענשען זענען דערשאָסען געוואָרן?

— דער רעוואָלווער איז געווען מיין פאָטער'ס.

— ווי אַזוי ווייסט מען דאָס?

— ווייל זיין איינענער רעוואָלווער איז געווען פאַרשוואונדען פון הויז — האָט סטעלאַ ערקלערט.

— און פון וואַנען קומט צו דיין פאָ־טער אַ רעוואָלווער?

— ער האָט געהאַט דעם רעוואָלווער נאָך פון דער מלחמה צייט. ער האָט גע־דינט אין דער אַרמיי אין דער צייט פון דער מלחמה, און דער רעוואָלווער איז איהם פאַרבליבען.

— פלעגט ער איהם אמאָל אַרומטראַ־גען מיט זיך?

— ניין. קיינמאָל ניט.

— וואו דען פלעגט דער רעוואָלווער זיך געפינען?

— ווי ווייט איך ווייס — האָט סטעלאַ געזאָגט — איז דער רעוואָלווער בסדר געלעגען אין אַ שופלאַד, אין זיין קאַבינעט, וואו ער פלעגט אויספנעהמען זיינע קליענטעס.

— איז ער געווען געלאָדען?

— ניין.

— איז ער געווען געלאָדען ווען מען האָט איהם געפונען אין האָטעל־צימער?

— און מיט דער אויסנאַמע פון דריי אויסגעשאָסענע קוילען, מרס. ליטין איז געווען געטראָפען פון צוויי קוילען, און מיין פאָטער האָט געהאַט איין קויל אין זיין קערפּער.

— דאָס אַליין, האָט זי צוגעגעבען, האָט אויך געדינט אַלס באַוויז, אַז דער מאָרד און זעלבסטמאָרד איז באַגאַנגען געוואָרען פון מיין פאָטער, און ניט פון דער פרוי. עס איז געווען נאַטירליך צו פאַרשטעהן, אַז מיין פאָטער האָט פריהער אויסגעשאָסען אויף דער פרוי צוויי מאָל און האָט דאַן אַריינגעשאָסען די דריטע קויל אין זיין איינענעם קערפּער. עס האָט נאָך ניט פּאַסירט, האָט דעם קאַראַ־נער'ס דזשורי אַרויסגעבראַכט, אַז אַ זעלבסטמערדער זאָל באַוויזען זיך אַליין אַריינצישען מעהר ווי איין קויל...

מענועל האָט גאַנץ אויסמערקזאַם זיך צוגעהערט צו די ערקלערונגען און דאַן האָט ער געפרעגט:

— ווייסט מען צי עס איז עפּעס, וועגן עס איז פאַרגעקומען צווישען דיין פאָ־טער און יענער פרוי?

— אין וואָס פאַר אַ זין?

— איך מיין, צי האָט לאַיער שיינ־בלום אפשר געהאַט וואָס אויסצוזעצען געגען איהר?

(ווייטערעס קומט)

פאָטענטען

פאַרקויפט אייער פּאַטענט אָדער דערפינדונג דורך אויסשטעלען אייער מאָדעל אָדער צייכענונג ביי דער צווייטער גרעסטער

אינטערנאַציאָנאַל פּאַטענט עקספּאָזיציאָן, שיקאַגאָ

טויזענטער מאַנופעקטשורערס און פּאַ־טענט קויפער וועלען באַטראַכטען נייע דעוויזען און פּאַטענטען פאַר מאַרקעטינג. זעהר נידעריגע ריישס, אויב איהר האָט נישט קיין מאָדעל, וועט זיין געגנג אַ צייכענונג און אַ באַשרייבונג. שיקט נאָך אַ פרייעס ביכעלע.

B. Hamilton Edison, Managing Director, International Patent Exposition, Merchandise Mart, Chicago, U. S. A.

פיינטינג פייפער הענגינג

מיר מאַכען אייערע אַלטע הייזער אויסקוקען ווי נייע. — רופט אונז בעפאָר איהר פייפערט אָדער פיינט טעלעפאָנירט גלייך טריניטי 7304 W. ניו יאָרק דעקאָרייטאָרס

חזן כ. וולאַדאָוויסקי

היניעניש געשולטער סוירדזשען

מוהל

— אויך —

מאַרערנער מסדר קדושת

סוירוויסעס אין ענגליש

עלטערען פון קינדער זאָלען דאָס געהמע, אין אַנבעטראַכט, ווייל דאָס איז דער בענעפיט פון זייערע קינדער קאָנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט ענטאָנען צו קומען.

וואוינונג 62 בראַנזוויק עוועניו.

טעלעפאָן קינגסדייל 8832.

אַריטמע אומזיסט

פיינטינג, פייפער הענגינג

מיר דעקאָרייטען אייערע רומס פאַר 5 דאָלאַר אַ רום, מיט אונזערע פייפער. טעלעפאָנירט גלייך: — לאַמבאַרד 6951.

שמידט דעם אייזען זאַ לאַנג עס גליהט

פאַרלאַנגט באַים און מענער צו אָרדערען זייערע יום טוב סוטס ביי צוויקעל פון $23.95 און העכער. — 606 דאָנדעס סטריט וועסט

צופרידענהייט גאַראַנטירט.

5953-9-9)

PRATTS

אויטאָמאַטישער פויערניים בלאָאער

רעדוצירט אייער באַהייצונגס ביל אויף 35 פּראָצענט.

פאַר אַ דעמאָנסטריישאָן און פּאַרטיקולאַרס טעלעפאָנירט:

האַרגרייוו 1201

פאַטראָלייזט די איינציגע אָדער שע ווינדאָו קלינינג קאָמפּאַני

מיר אַטענדען צו אַלערהאַנד הויז פעקטאָרי אָפיס און סטאָר קלינינג בעסטע אַרבייט צו די בילינסטע פּרייזען. מיר מאַכען קען קאָנטראַקטען מאָנאַטליך, און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאָן 3087 פאַן עדלייד נאָך 7 אָוועטען טריניטי 6520 M

NEW YORK WINDOW CLEANING CO 427 BAY ST

צו פאַרקויפען

צו פאַרקויפען אַ קליינינג און פּרעסינג סטאָר. 633 דאָנדעס סטריט וועסט. פרעגען פון 8 פריה ביז 9 אָוועגס.

6038-8-14)

צו פאַרקויפען אָדער אויסבייטען אַ נייעס דיינינג רום סוויט. טעל. טריניטי 4760 M.

6059)

צו פאַרקויפען אַ פּראַכטפולע 6 רומ־יגע הויז, אַנטקעגען אידישע היים פאַר קינדער. פרעגען 325 ענעט סטריט.

6056-8-18)

צו פאַרקויפען אַ קליינינג און פּרע־סינג ביזנעס, פופצען יאָהר עסטאַבליש־אורזאַכע קראַנקהייט. פרעגען מעלראָז 8535.

6055-8-13-16)

זעלטענע געלעגענהייט

אַ גוט געהענדע לאַנטש רום און דע־ליקאַטעסען סטאָר נעבען אַלע פעקטאָרים, אויף ספּעריינג און עדעלייך, אַזוינטען און זונטאָג פאַרמאַכט, טוט גוטע ביזנעס. זיכער אַ לעבען צו מאַכען און געלט שפּאַ־רען, בילינג רענט, מיט 3 רומס, וועט פאַרקויפט ווערען פאַר זעהר אַ קליינעם פּרייז. אורזאַכע זעהר אַ גוטע. טעלעפאָן עדעלייד 9611.

6060)

צו פאַרראַנטען

צו פאַרקויפען אָדער פאַרענטען אַ 6 רומיגע הויז, 5 פיטסראָ טעראַס, נעבען קענינגטאָן עוו.

6030-8-12)

צו פאַרענטען אַ פּלעץ פון 3 אָדער 4 רומס, איצט ליידיג, האַרדוואָוד פּלאַרס, סינק אין קיטשען, אַלע קאָנוויניענס, 7 פיידזש סטריט, צווישען האַרבאָרד און בלור. טעל. מעלראָז 3929.

6025-8-12)

צו פאַרענטען אַ 5 רומיגען אַפּאַרט־מענט אויף וויקליך עוו. אַלע קאָנוויניענס. פרעגען קלינג בריידער, 338½ יאַנג סט.

6018-8-12)

צו פאַרענטען אַ קאָרנער סטאָר אין אַ קריסטליכען געגענד. פּאַסיג פאַר אַ סטייטשאָנערי, גראָסערי. פרעגען קלינג בריידער, 338½ יאַנג סטריט.

6019-8-12)

צו פאַרענטען 2 רומס, אַ פראָנט רום מיט אַ קיטשען, אַלע קאָנוויניענס. פרעגען 414 דאָנדעס עוו.

456-8-13)

צו פאַרענטען אַן 8 רומיגע הויז פאַר $35 אַ מאָנאַט, אַלע קאָנוויניענס. פרעגען 397 שאָה סטריט.

6037)

צו פאַרענטען 2 אונפוירנישד רומס, האַרדוואָוד פּלאַרס, סטים היט, מעסיגע רענט, 5 פיידזש סטריט, נעבען קלינטאָן, אַריבער האַרבאָרד. טעל. מעלראָז 5394.

6040-8-13)

צו פאַרענטען אַ 6 רומיגע הויז, האַרד־וואָוד פּלאַרס און לינקאָלנאָוס אַיבעראַל, אויך אַנדערע קאָנוויניענס, ניי דעקאָרירט און קלין. ליידיג דעם 20־טען. — 101 רייערסאָן עוו. פרעגען מר. בערגמאַן, טעל. עלגין 7705.

6042-8-16)

צו פאַרענטען אַ פוירנישד רום, פאַ־סיג פאַר אַ יונגענמאַן, ביי אַ פיינער פאַ־מיליע אין אַ נייער היים, בלור און באַט־הורסט דיסטריקט. מעלראָז 8873.

6053)

צו פאַרענטען 2 שעהנע רומס מיט אַלע קאָנוויניענס, סינק אין קיטשען. טע־לעפאָן צום נוצען. 378 האַקסטאָן ראָוד.

6048)

צו פאַרענטען אַ סטאָר מיט רומס, אויף סענטער עוועניו, אַלע קאָנוויניענס, $30 אַ מאָנאַט, גוט פאַר ביזנעס. טעל. מעלראָז 1452.

6061-8-16)

צו פאַרענטען אַ פוירנישד רום אין אַ נייער הויז, שעהנער נעגענד. פרעגען 37 ראַשהאָלם דרייוו, טעלעפאָן מעלראָז 8876.

6047)

צו פאַרענטען אַ סטאָר און 7 רומס, אַלע קאָנוויניענס. פרעגען 337 קווין סט. איסט.

6034-8-16)

מר. קייטס

אייער אַלט באַקאַנטער

פייפערהענגער און פיינטער

נעהמט אַן קאָנטראַקטס דזשאָבס צו די בילינסטע פּרייזען. די בעסטע אַרבייט גאַראַנטירט. קיין דזשאָב צו קליין אָדער צו גרויס. עסטימייטס פריי. רומס גע־פייפערט פאַר 6 דאָלאַר און העכער מיט מיין פייפער.

ספּעציעלע אויטסייד פיינטינג, רופט אונז אידער איהר זעהט אַנדערע. טעל. לעדברוק 2350.

פאַרלאַנגט

פאַרלאַנגט אַלערליי הינטלאַך. גוטע פּרייזען געצאָהלט. טעל. קינגסדייל 7104.

6026-8-14)

אַ יונג דייטשע קאָפּעל, אַהן קינדער, פאַרלאַנגען אַ שטעלע. זי קען גוט נאָכקו־קען נאָך אַ הויז און קאָכען. ער אַלס אַ קערטייקער. פרעגען 26 דיאַרסי סטריט.

6028-11-16)

פאַרלאַנגט אַלערליי הינטלאַך, בעסטע פּרייזען געצאָהלט. טעלעפאָן טריניטי 3155.

457-8-14)

אַן עלטערע קאָפּעל זוכען אַ מיטעל־יאָהריגע פרוי פאַר הויז אַרבייט. פרעגען מר. לואיס, דאָמיניאָן פּרינטינג קאָמפּאַני, 259 ספּאַדיינע עוו.

6035-8-13)

אַ דייטשע פרוי זוכט אַלערליי הויז אַרבייט, גוטע רעפערענס. טעלעפאָן טריניטי 0376.

6036-8-13)

קאַרפּענטער און דזשענעראַל קאָנ־טראַקטאָר, סטאָר פיקסטשורס, אפיסעס און אינטיריאָר וואָרדוואָיק, ביי דער שטונדע אָדער טאָג. זעהר ביליג. טעלעפאָן עלגין 0882, אָדער וויוווערלי 4483.

6043-8-13)

פאַרלאַנגט יונגע מענער צו נעהמען אָרדערס פאַר ניי־יאָהר קאַרדס, גוטע קאָמישאָן, אַזוינע קאַרדס קען מען ניט קריגען אין קיין אַנדער פּלאַץ אין טאָ־ראָנטאָ. 247 אָנטסטאָ עוו. נאָך 7 אַ זייגער.

6051)

פאַרלאַנגט אַ גוטען שניידער באַי צו פיינע קאַסטאָמער מענער אַרבייט, נאָר אַ גוטער אַרבייטער זאָל זיך מעלדען צו צוויקעל, 060 דאָנדעס סטריט וועסט.

6058)

פאַרלאַנגט אַ פיינעם יונגענמאַן צו דרייוועז אַ בריוט טראָק. פרעגען 231 מאַרייאַ סט.

6057-8-14)

פאַרלאַנגט אַ מיידעל אין אַ רעסטאָראַן צו סערוויטען ביי די טייבעלס, אַרויסהע־פען אין קיטשען. פרעגען 363 עדעלייד סטריט וועסט.

6049)

פאַרלאַנגט עקספּיריענסד פיניש־ערס ביי פאַר און לייניגנ. פרעגען בילטמאָר קלאָוק קאָמפּאַני, 205 ריטשמאָנד סט. וועסט.

458)

פאַרלאַנגט עקספּיריענסד שניידער אַנצוזייהען פאַר קאַלערס אויף ליידיס קאָוטס. פרעגען עטנאַ קלאָוק קאָ. 205 ריטשמאָנד וועסט.

459)

פאַרלאַנגט אַן עקספּיריענסד שניידער אַנצוזייהען פאַר קאַלערס אויף ליידיס קאָוטס. פרעגען עמפּיער גאַרמענט קאָ., 355 עדעלייד וועסט.

460)

איך פאָהר קיין דעטראָיט, פרייטאָג אין דער פריה. פּלאַץ פאַר 2 מענשען. טעלעפאָן הייליאַנד 0221.

6062)

איך פאָהר קיין מאָנטרעאָל פרייטאָג אָדער שבת, פּלאַץ פאַר 4 מענשען. $8 רעטוירן. מעלראָז 4173. מר. ראָזען.

6050)

ענגלישע מענשען פאָהרען קיין מאָנ־טרעאָל שבת, פּלאַץ פאַר 3 פערזאָן. טעל. עלגין 3003.

6027)

איך האָב געלט צו לייען אויף

מאַרטגעדזשעס

ערשטע, צווייטע און דריטע

CHAS. COBLENS

423 יוקליד עוו.

טעלעפאָן טריניטי 3079 W

איך קויף אויך צווייטע מאַרטגעדזשעס

חפצ'ס

שפּייז פּעקלאַה קיין רוסלאַנד

יעצט זעהר בילינ

צו באַקענען די רוסישע לאַנדסלייט מיט מיין וואונדערבאַרע דעליווערי פון שפּייז פּעקלאַך אין יעדען ווינקעל פון רוסלאַנד. בלויז פאַר אַ קורצער צייט:

10 קילאָ, 25 פונט — — — $4.70

5 קילאָ, 12½ פונט — — — $2.60

אויסוואַהל פון מעהל, רייז, מאַנגע גרויפען, צוקער, קריסקאָ פולע נאַראַנטי — קבלות פון יעדען פּעקעל — איהר קענט באַצאָלען די דיוטי דאָ הי.

חפצ'ס שיפּס קאָנטאָר

DOMINION TICKET OFFICE

143 קווין סטריט וועסט

עדעלייד 5971

שיפּסקאַרטען — געלט שיקען — סיטיזען פּייפערס — מאַרטגעדזשעס אינשורענס.

אַלץ אַלץ אַלץ

פון אַלע פּלעצער אַלע מינים אַלע מינים אַלע מינים

אַלע אַלע אַלע

אַלע אַלע אַלע

אַלע אַלע אַלע

נייעס ביי אונז אין שטאדט

קאנאדער עקזיבישאן גרייט אויפצונעמען כל המינים געסט

די חכנות אויפ'ן גרויסען פעלד פון דער קאנאדער נאציאנאלער עקזיבישאן זענען שוין כמעט ווי פארענדיגט, גרייט אויפצונעהמען די פארשידענע מינים געסט.

געוויסע פארוויילונגען, וואס האבען זיך איבערגעמ'חוד'ט יאהר איין יאהר אויס, וועלען דאס יאהר פעהלען, ווי דער בלוד מען פאראד און א געוויסע צאהל פון ביידלאך, אין וועלכע ביליגער פארגענינגען איז פארקויפט געווארען.

דערפאר זענען צוגעקומען היינטיגעס יאהר פיעלע וויכטיגערע פרטים אין דער אויסשטעלונג גופא און אין די פארוויילונגען ביי דער אויסשטעלונג.

דער פערד פאוויליאן איז שוין פארטיג, גרייט אויפצונעהמען זיינע געסט, פיעל פריהער, ווי מען האט אויסגערעכענט.

און להבדיל, באלד פארטיג איז שוין אויך דער אויפנאמס צימער פאר בייבי באזוכער פון דער אויסשטעלונג.

כדי צו דערמעגליכען און פארלייכטערען מיטעלס, וואס קומען מיט קליינע קינדער אויף די הענט צו דער אויסשטעלונג, זייער ארומנעהן און באזוכען די פארשידענע אפטיילונגען איז ביי דער אויסשטעלונג דא א ספעציעלע אפטיילונג, וואו די בייבים קענען איבערגעלאזט ווערען כאטש פאר א גאנצען טאג, אונטער דער אויפזיכט פון וועסטערן האספיטאל נורסעס.

אלץ איז דארט דא פאר דער באקוועמליכקייט פון די בייבים. פון בעטלאך, שפייצייג ביז די נייטיגע מכשירים צו וואשען בייבים באטעלס אין וועש פאר בייבים בעטעל.

די. מיטער מוז אבער אליין קומען געבען עסען דאס קינד.

75 קינדער־בעטלאך, און א גרויסער שפיל צימער, גיבען א מעגליכקייט צו באזארגען וועז נויטיג ביז 400 בייבים פאר א מאל, ווי עס איז טאקע געווען פארא־יאהרען לייבאר דעי.

מיידעל פארוואונדעט אין פאל איבער א באנק

מרים שאר, 15 יאהר אלט, פון 213 קווינסדייל עוועניו. האט טיעף איינגעשניטען איהר שטערען איבער'ן לינקען אויג, ווען זי איז אריבערגעפאלען איבער א באנק אין ריווערדייל פארק.

מען האט דאס מיידעל באלד אפגעפירט אין סט. מייקעלס האספיטאל, וואו מען האט איהר די וואונד פארבייט. אכט סטיטשעס איז נויטיג געווען.

פיזמנייטינג

אונזער מאטאָ איז:

די בעסטע ארבייט צו בילינסטע פרייזען

אלע ארבייט געמאכט פון עקספערטען און פאלשטענדיג גאראנטירט, אין שטאדט און אויסער'ן שטאדט.

NATIONAL EXTERMINATING COMPANY

92 SHERIDAN AVE. TORONTO

PHONE MELROSE 1651

אויפגעמאנט רענט פאר'ן בעל הבית און ניט אפגעגעבען

טשארלס סאטאן איז ארעסטירט געווארען אין פארט ווילליאם אויף דער קלאגע, וואס עס האט געגען איהם ארייגגעבראכט א היגער איד, לואי לוויוויץ, פון וואהאן ראוד, סאטאן איז געווען זיינער אן אנענט, וואס פלעגט אויפמאנען רענט פאר איהם, און ווי לוויוויץ זאגט, האט ער צוגענומען פאר זיך 345 דאלאר, וואס ער האט צונויפגעקליבען פאר איהם פון שכנים פאר די לעצטע זעקס מאנאטען.

דעטעקטיוו סארדזשענט עלען אלעקסאנדער איז אפגעפאהרען קיין פארט ווייליאם, צו ברענגען פון דארט סאטאן'ען.

געבראטענע פינאטס מאכען א פייער

איינגעטליך זענען טאקע די פינאטס שולדיג, אבער דער פייער, ווי מען מיינט, האט זיך אנגעהויבען פון די הייסע אש, פון דעם פייער אויף וועלכען די פינאטס האבען זיך געבראטען.

דאס וועגעלע אין וועלכען די פינאטס האבען זיך געבראטען איז געשטאנען הינטער'ן הויז. א ווינט האט די הייסע אש צובלאזען און ארויפגעטראגען אויפ'ן דאך, און דאס הויז אויף 43 באלטאן עוועניו, וואו עס וואוינט ע. פעיטמעגס, האט גענומען ברענען, און האט אויך גע־בארגט אביסעל פייער איהר שכנה, דאס הויז אויף 41 באלטאן, וואו קיינער וואוינט נישט.

ביז דער פייער איז אויסגעלאשען גע־ווארען, האט ער פארורזאכט היזק, דער ערשטער הויז אויף 200 דאלאר און דער צווייטער אויף 75 דאלאר.

דרינגענדער הילף־רוף פאר'ן מרכז התורה דא אין לאנד

די אגודת הרבנים וואנדט ארויף א חוב איף אלע שוחלען צו מאכען אפיעלס פאר די ישיבת ר' יצחק אלחנן ימים נוראים.

זינט מיר זיינען א פאלק איז די תורה הקדושה דער יסוד פון אונזער לעבען און דער סוד פון אונזער עקזיסטענץ, אין יעדער לאנד וואו מיר קומען נעהט די תורה הקדושה מיט אונז, טראגט און באשיצט אונז.

דער קול יעקב לעבט אימער אין אונ־זערע מקומות התורה און שוחלען און אויב מיר ווילען אז די גרויסע הייליגע ירושה פון מעמד הר סיני ביז היינט זאל ח"ו ניט פארלארען געהן, אויב מיר ווילען בלייבען א פאלק, זרע ברך ה' מוזען מיר נעהן אין די טריט פון אונזערע קדמונים, זינט די אנשי כנסת הגדולה, וועלכע האבען אונז אנגעזאגט "והעמידו תלמידים הרבה" און גרינדען מקומות התורה, צו פארשפרייטען דעם וויסען און מאראל פון די תורה הק' צווישען פאלק: און צו נעבען די געלעגענהייט די יחידי סגולה, איינצעלנע פון הונדערטע, צו זיין ראוי להוראה און וגערען גייסטיגע פיהרער און לעהרער פון פאלק אין דעם דרך ה'.

תורה, אידישקייט לעבט איצטער אי־בער זעהר א שווערע צייט. דער שווערער מאטעריאלער און גייסטיגער חורבן וואס די מלחמה און נאך מלחמה ציטען האב־בען נעבראכט און דער עקאנאמישער קריזיס וואס הערשט אין אלע לענדער האבען געשטעקט אין געפאהר די מרכזי התורה אומעטום. דארום איז גרויס אונזער חוב אויפצוהאלטען, צו פארשטארקען פארגרעסערען די הייליגע ארבייט דעם כתר התורה דא אין לאנד, די ישיבת רבינו יצחק אלחנן וועלכע איז גרויס אין כמות און אין איכות מיט איהרע מעהרער ווי האלב טויזענט תלמידים און ראש ישיבה גאונים.

די ישיבה איז ווי א מלאך מיושיע פאר תורה און די קדשי אמונה; די ישיבה העלפט שאפען פון צווישען אונזער יוגענד פעסטע און נעטרייע תורה קינדער וועלכע וועלען בע"ה מיט מוטה און גייסטיגע עקשנות האלטען חויך דעם דגל התורה.

אז דער אור תורה זאל זיך הם ושלום ניט מוזען פארלעשען, אז די ישיבה הק' זאל האבען איהר אהל דא אין לאנד, איז אונזער הייליגסטער חוב גלייך צו העלפען די ישיבת רבנו יצחק אלחנן און איהר ארויסראטעווען פון דער פינאנציעלער סכנה אין וועלכער זי געפינט זיך. דער גאנצער עקזיסטענץ פון דער ישיבה איז אין געפאהר. קיין קרבן טאר אונז ניט זיין זייער צו ערמעגליכען דעם איר תורה ווייטער צו לייכטען. יעדער רעכטדענקענ־דער איד וועמען תורה און אידישקייט זע־נען טייער מוז גלייך קומען צו הילף די ישיבה און ברענגען א קרבן אויף דעם מזבח התורה, ווערען יעהרליכע מעמבערס אדער אריינשיקען צייטווייליגע הילף צו דער ישיבה וועלכע איז יעצט אזוי דרינ־גענד.

מיר ווענדען זיך אויך בכל לשון של בקשה אין דעם נאמען פון תורה און אונ־זער צוקונפט, צו אלע אידען פון לאנד, פון און צו די רבנים, מטיפים און ראשי הקהלות בפרט צו קומען לעזרת ה' בגבורים צו העלפען ראטעווען און אויפ־שטעלען דעם מקדש מעט פון תורה אונ־זער שטאלץ, אונזער האפנונג די הייליגע ישיבת ר' יצחק אלחנן און צו באשטי־מען גלייך איין טאג פון די קומענדע ימים נוראים אלס תורה און ישיבה טאג ווען עס זאלען געמאכט ווערען פאסענדע און ווירקענדע אפילס אין אלע שוחלען און חברות פאר דעם אויפהאלט פון ישיבת ר' יצחק אלחנן, מעווער צו זיין דעם צבור צו שטיצען די תורה און ווי ווייט און הייליג עס איז די פליכט פון יעדען אידען און פון גאנצען ציבור צו העלפען אויפהאלטען און פארשטארקען דעם מי־טעלפונקט פון תורה און פון אמת'ן אידי־שען גייסט — די ישיבה, איהר צו ער־מעגליכען ווייטער אנצוגעהן מיט איהר הייליגע ארבייט צו פלאנצען דעם עץ חיים, די תורה הקדושה און צו ערציהען אונזערע בעסטע קינדער אין דרך התורה והוראה. צו האבען א תורה צוקונפט מו־זען מיר העלפען דעם מרכז התורה אין גענעזוואר־ט. זאל איינער פון אונזערע הייליגסטע טעג געהיילינט ווערען אלס תורה טאג, פון חשבון הנפש אז אהן תורה ח"ו אין ניטא קיין אידישקייט, אז נאר די תורה איז דער סוד און יסוד פון אונזער עקזיסטענץ און זאל יעדער איינער העלפען אויפהאלטען דעם אהל תורה ישיבת רבנו יצחק אלחנן.

מיר זיינען גרינדליך בעקאנט מיט דעם איצטיגען מצב פון דער ישיבה און מיר ווייסען אז פון דעם רעזולטאט פון דעם גלייכיגען אפרוף פון יחידים אין פון די אפיעלס אין די שוחלען ימים נוראים איז אפהענגיג דער גורל. דער צוקונפט פון די גרויסע זון תורה — די ישיבה.

אלע רבנים פון לאנד ווערען אויפ־געפאדערט גלייך אנצוהויבען צו וועקען דאס פאלק צו ערפילען זיין הייליגען חוב צו דער ישיבה ובזכות התורה ישראל נצלים און מיר וועלען זוכה זיין צו הרמת קרן ישראל, התורה והאמונה.

אגודת הרבנים האורתודוקסים דארצות הברית וקאנאדע.

סאלאדא ארענדזש פעקא בלענד איז פון דער בעסטער קוואליטעט

"SALADA" ORANGE PEKOE BLEND TEA

"פריש פון די גערטנער"

פרויען וואס זענען ניט שעהן, ניט רייך. און דאך זענען זיי באריהמטע

פון אייביג און איז עס א כלל, און דער פארטרעט פון א מענשען, וואס מע־שטעלט ארויף אויף געלט, איז א גרויסע פערזענליכקייט. קיין רעגירונג פלעגט ניט אוועקשטעלען קיין פארטרעט פון אן אומבאדייטענדיגען מענשען אויף איהר פאפיר־געלט. אפילו די פארטרעטען אויף מארקעס האבען געמוזט זיין פון „גרויסע" לייט, באריהמטסטייטען. אין די לעצ־דער, וואו עס איז געווען א קעניג, פלעגט מען אויף אזעלכע פאפירען ארויפשטעלען די צורה פון דעם קעניג, צאר אדער פון זיין פרוי, צי פון זיינע קינדער און מקורבים, און אפילו אין פרייע לענדער, שטעלט מען ביז היינט ארויף אויף פאפ־ירגעלט און אויף רעגירונגס באנקנא־טען די פארטרעטען פון געוועזענע פרע־זידענטען, אדער אנדערע באריהמטקייי־טען.

די לעצטע יאהרען איז געקומען אן איבערקעהרעניש אין די קעניגליכע הויפען און אויך אין די שמעלץ פאבריקען וואו מען האוועט און מען פעטשאטעוועט פאפיר־געלט.

קאן מען שוין דערפאר איצט אין שוועדען, למשל, אויף פאפיר געלט זעהן דעם פארטרעט פון א מיידעל מיט'ן נאמען פראקען שמיטערלאו, וועלכע איז ניט מעהר ווי א טאכטער פון א קליינשטעד־טעלדיגען סוחר. די פרוי שמיטערלאו איז אפילו ניט קיין גרויסע שעהנהייט, אבער זי איז א טיפישע שוועדישע.

איטאליע האט אויך נאך א קעניג, אבער ער האט דארטען א קליינע דעה. אין איטאליע איז מוסאליני דער דיקטא־טאר, און זאן איהם האט זיך פארגלוסט צו האבען אויף איטאליענישע באנקנא־טען די צורה פון א מיידעל, האט דער קע־ניג נעמוזט מסכים זיין. אויך די איטאל־ליענערקע איז ניט קיין באריהמטע שעהנ־הייט, אבער זי איז טיפיש איטאליענישע. איהר נאמען איז הילדא פיטשאלא.

אין דער סאוועטישער רוסלאנד איז אויך א פשוט מיידעל באריהמט דערפאר, וואס איהר פארטרעט געפינט זיך אויף יעדען סאוועטישען רובעל. איהר נאמען איז אנעגעס מאזשוקין. א גאנצע קאמפאנ־יע מאהלער און סקולפטארען האבען גע־האלטען אין איין זוכען חדשים לאנג, א פנים וואס זאל זיין עכט רוסיש און ניט נעקאנט געפינען, ביז איין מאל איז די קאמפאניע געקומען קיין מאסקווע, און איינער פון די מאהלער האט זי דערזעהן אין מיטען נאס, און זי געבראכט פאר זיינע חברים, וועלכע האבען איינגע־שטימט מיט איהם אז זי איז פאלשטענ־דיג רוסיש, און מען האט ארויפגעריקט איהר פאטרעט אויף די רובעלס.

אין אמעריקע זענען אלע פרעזידענ־טען אויף די מארקעס, ווערט־מאפירען, באנקנאטען און דאלארען. קיין פראסטען בשר ודם שטעלט מען דא ניט ארויף אויף אזעלכע פאפירען, פונדעסטוועגען האט זיך געפונען איין שטאט, וואס האט באר־שלאסען צוציטיילען דעם כבוד א שעהן מיידעל. דער שטאט איז ארקענזאס, און דער האנדעלס דעפארטמענט פון אט דעם שטאט האט אויף זיינע פאפירען ארויפ־געשטעלט דעם פארטרעט פון מארגא־רעט באריינג.

מען דערצעהלט, אז ייען אין שווע־דען האט מען זיך געאמפערט וועגען א פארטרעט אויפ'ן נייעם פאפיר־געלט, האב־בען איינינע פארנעהמע, אז דער קע־ניג אדער די קעניגין דארפען באצירען דאס נייע געלט, האט מען אבער פון דעם קעניגליכען הויף מודיע געווען, אז מען איז מוחל דעם כבוד. קעניג גוסטאו דער פינפטער וויל הפנים זיין פראפיגענט ביי זיינע בירגער אהן א צורה אויף געלט. די קעניגין האט אויך ניט געוואלט באצירען דאס דארטיגע פאפיר געלט.

אין איטאליע האט מוסאליני נאכ־געטאן די רוסען און האט אויך ארויסגע־שיקט א קאמיטעט פון קינסטלער איבער'ן לאנד צו זוכען א טיפישענע איטאליע־נערקע פאר זיינע באנקנאטען, און ווען מען האט געפונען די נערריטא פיטשאלא, האבען אלע קינסטלער געדארפט איינ־שטימען, אז זי איז ווערט צו ווערען באר־יהמט אין איטאליע מיט איהר טיפיש איטאליענישען פנים.

פריש

ווי פריש קען זיין

און גוט?

הער נאר...

האט איהר איינמאל פארזוכט שארטברער, ווי די קריסטי'ס בעקערי מאכט עס, וועט איהר מסכים זיין אז איהר האט קיינמאל פריהער ניט גע־וואוסט ווי געשמאק און פריש שארטברער קאן זיין. פארקויפט אויפ'ן פינט אדער אין קינדער־פעקלאך

Christie's LORNA DOONE

A BONNIE RICH SHORTBREAD

זייט גרייט פאר ווינטער

די וועלש בלאוער קאמפאני, דורך איהר נייעם ברענטש אפיס אין דער באנק אף נאווא סקאשיא געבוידע, קארנער דאנדעס און ספעדיינע, איז גרייט צו געבען אינפארמאציע, דעמאנסטרירען און אייגפיקסען דעם באדימטען

„וועלש בלאוער"

באנוצט זיך מיט די זומער פרייזען אויף לייכטע אפצאלונגען. ווענדעט זיך גלייך אין אונזער אפיס, טרינטי 2436.

WELSH BLOWER & STOKER COMPANY

Bank of Nova Scotia Bldg. Dundas & Spadina Tel. Trinity 2436

א. ווייס, סיילס מענעדזשער

דער "וועלש בלאוער" צאלט פאר זיך אליין

באגראבען לעבעדיגערהייט אין אז אייז קבר און באפרייט זיך

ארקטישער פארשער פארלירט א פוס, אבער גליק, זאגט ער, ליגט ניט אין א פוס.

דעם פראוויאנט אויפ'ן שליטעלע, און אנגעפאנגען זיין רייזע צום קעמפ. זיינע זיין לאגע איז געווען א שרעקליכע. ער האט אפילו מיט'ן קאפ ניט געקאנט א ריהר טאן, ווייל זיין בארד איז צוגעפרוי־רען צום שליטעלע.

אזוי ליגען איז אבער אויך ניט גע־ווען קיין פלאן, עס וואלט נעמיינט זיכע־רער טויט. האט ער זיך געזוכט ווי עס איז צו באפרייען זיין קאפ, אבער דאס האט ער געקענט טאן בלויז דאן ווען ער האט מיט אלע כחות אפגעריסען זיין צו־ געפרוירענע בארד צום שליטען; ער האט אויף אזא אופן אפגעריסען א שטיק ליפ און א שטיק מארדע, דאס הייסע בלוט האט פון די וואונדען גענומען טריפען, אבער העלפען האט ער זיך ניט געקאנט.

ווען ער האט אויף אזא אופן באר־פרייט דעם קאפ, האט ער פון אונטער'ן קאפ ארויסגעצוגען א שטיקעל בערן פעל ווען ער האט באנוצט אלס קישעלע, און האט עס גענומען קייען מיט די צייהן. דער לעדער איז פארהארטעוועט געווארען ווען די פייכקייט איז געקומען אין באר־יהרונג מיט דער קעלט, און מיט אט דער־ען איז אנדער, א פרעמדער וועלט קומט ער צו אונז, און ניט גראדע דער־פאר וואס ער האט פארבראכט 25 יאהר פון זיין לעבען אין דעם ווייטען, קאלטען און'אויז איינגעפרוירענעם ארקטיק. ניין, ניט נאר פאר דעם אליין, נאר זיין גאנ־צער אויסזעהן, זיין גרויס, זיינע ברייטע שורטערען, זיין הויבער וואוקס, זיין גי־גאנטישער קערפער, וועלכער מוז אין זיך באזיצען איבערמענשליכע כחות, און זיין אונפארגלייכליכער מוט און אונערשר־ע־קענהייט אין אנזיכט פון געפיהר, מאכט אויף אייך דעם איינדרוק, אז פיטער פרוי־בען געהערט ניט צו אונזער וועלט, אז ער האט ארויסגעשפאנט פון די בלעטער פון דער פארציטיגער געשיכטע אין וועלכע עס ווערט דערצעהלט פון די אמאליגע העלדען.

אין דעם פילאדעלפיער „פאבליק לעדזשער" לייענען מיר א באשרייבונג וועגען אט דעם זעהר אינטערעסאנטען דענמארקער. צייטונגסלייט האבען איהם געטראפען אין ניו יארק אויף איינעם פון זיינע זעלטענע באזוכען אהין, און ער האט פאר זיי דערצעהלט זעהר אינטערעסאנטע איבערלעבונגען אין דעם ווייטען נארט.

אזוי צום ביישפיעל, האט ער זיי דערצעהלט וועגען איינער פון זיינע זעהר טרויעריגע ערפאהרונגען אין דעם ארק־טיק. ער מיט א גרופע זענען איינמאל ארויס אויף די פארפרוירענע פעלדער פון דער ארקטישער געגענט צו דערנרייכען א געוויסען פונקט. אבער אום צו מאכען זיכער אז זיי וועלען אט דעם באר־שטימטען פונקט דערנרייכען, איז נויטיג געווען איבערצולאזען אין מיטען וועג זייער פראוויאנט, און דערנאך זיך צו־ריקקעהרען פאר איהם.

נאכ'ן פראוויאנט האט זיך צוריק־געהערט פרויבען אליין. ער איז געקו־מען צום באשטימטען פלאץ, אנעלאדען טרויעריג דערפאהרונגען אין דעם ארק־טיק. ער מיט א גרופע זענען איינמאל ארויס אויף די פארפרוירענע פעלדער פון דער ארקטישער געגענט צו דערנרייכען א געוויסען פונקט. אבער אום צו מאכען זיכער אז זיי וועלען אט דעם באר־שטימטען פונקט דערנרייכען, איז נויטיג געווען איבערצולאזען אין מיטען וועג זייער פראוויאנט, און דערנאך זיך צו־ריקקעהרען פאר איהם.

נאכ'ן פראוויאנט האט זיך צוריק־געהערט פרויבען אליין. ער איז געקו־מען צום באשטימטען פלאץ, אנעלאדען דעם פראוויאנט אויפ'ן שליטעלע, און אנגעפאנגען זיין רייזע צום קעמפ. זיינע זיין לאגע איז געווען א שרעקליכע. ער האט אפילו מיט'ן קאפ ניט געקאנט א ריהר טאן, ווייל זיין בארד איז צוגעפרוי־רען צום שליטעלע.

אזוי ליגען איז אבער אויך ניט גע־ווען קיין פלאן, עס וואלט נעמיינט זיכע־רער טויט. האט ער זיך געזוכט ווי עס איז צו באפרייען זיין קאפ, אבער דאס האט ער געקענט טאן בלויז דאן ווען ער האט מיט אלע כחות אפגעריסען זיין צו־געפרוירענע בארד צום שליטען; ער האט אויף אזא אופן אפגעריסען א שטיק ליפ און א שטיק מארדע, דאס הייסע בלוט האט פון די וואונדען גענומען טריפען, אבער העלפען האט ער זיך ניט געקאנט.

ווען ער האט אויף אזא אופן באר־פרייט דעם קאפ, האט ער פון אונטער'ן קאפ ארויסגעצוגען א שטיקעל בערן פעל ווען ער האט באנוצט אלס קישעלע, און האט עס גענומען קייען מיט די צייהן. דער לעדער איז פארהארטעוועט געווארען ווען די פייכקייט איז געקומען אין באר־יהרונג מיט דער קעלט, און מיט אט דער־ען איז אנדער, א פרעמדער וועלט קומט ער צו אונז, און ניט גראדע דער־פאר וואס ער האט פארבראכט 25 יאהר פון זיין לעבען אין דעם ווייטען, קאלטען און'אויז איינגעפרוירענעם ארקטיק. ניין, ניט נאר פאר דעם אליין, נאר זיין גאנ־צער אויסזעהן, זיין גרויס, זיינע ברייטע שורטערען, זיין הויבער וואוקס, זיין גי־גאנטישער קערפער, וועלכער מוז אין זיך באזיצען איבערמענשליכע כחות, און זיין אונפארגלייכליכער מוט און אונערשר־ע־קענהייט אין אנזיכט פון געפיהר, מאכט אויף אייך דעם איינדרוק, אז פיטער פרוי־בען געהערט ניט צו אונזער וועלט, אז ער האט ארויסגעשפאנט פון די בלעטער פון דער פארציטיגער געשיכטע אין וועלכע עס ווערט דערצעהלט פון די אמאליגע העלדען.

אין דעם פילאדעלפיער „פאבליק לעדזשער" לייענען מיר א באשרייבונג וועגען אט דעם זעהר אינטערעסאנטען דענמארקער. צייטונגסלייט האבען איהם געטראפען אין ניו יארק אויף איינעם פון זיינע זעלטענע באזוכען אהין, און ער האט פאר זיי דערצעהלט זעהר אינטערעסאנטע איבערלעבונגען אין דעם ווייטען נארט.

אזוי צום ביישפיעל, האט ער זיי דערצעהלט וועגען איינער פון זיינע זעהר טרויעריגע ערפאהרונגען אין דעם ארק־טיק. ער מיט א גרופע זענען איינמאל ארויס אויף די פארפרוירענע פעלדער פון דער ארקטישער געגענט צו דערנרייכען א געוויסען פונקט. אבער אום צו מאכען זיכער אז זיי וועלען אט דעם באר־שטימטען פונקט דערנרייכען, איז נויטיג געווען איבערצולאזען אין מיטען וועג זייער פראוויאנט, און דערנאך זיך צו־ריקקעהרען פאר איהם.

נאכ'ן פראוויאנט האט זיך צוריק־געהערט פרויבען אליין. ער איז געקו־מען צום באשטימטען פלאץ, אנעלאדען

דעם לעזערס ווינקעל

זוערטער דעדאקטאר!

אלס א שטענדיגער לעזער פון אייער צייטונג, בעט איך א שטיקעל פלאץ אין אייער ווערטע צייטונג אין בעזוג פון א צושריפט וואס איך האב געהערט פארלע־זען אין דער ארגאניזאציע וואו איך בע־לאנג. דער צושריפט איז געווען געשריבען פון דער האלב אומפארטייאישער און דעם אנדערען האלב קאמוניסטישער לייבאר ליג מיוטשועל סאסייטי.

דער צושריפט אין אן אנפאל אויף די בעאמטע פון די אמאלגאמייטער קלאד־דינג ווארקערס יוניאן אין טארא נטא.

די קאמוניסטישע לייבאר ליגע האט זיך אנגעבאפט אין אן ארטיקעל וואס איז געווען געשריבען אין "די גלאוב" מיט־וואך דעם 5־טען אויגוסט. קיינער איז ניט געווען פארא נטוואורטליך פאר דעם ארטי־קעל אז די אמאלגאמייטער בעאמטע האב־בען געמסר'ט ביי דער רעגיערונג אז די פאריינערס פארנעהמען די דזשאבס פון די קאנאדער בירגער. דאס איז א זאך וועלכע קיינער וועט דאס ניט גלויבען אוי־סער די וועלכע ווילען צוברעכען די יו־ניאנס און די ארבייטער באוועגונג. ווען ניט וואלטען זיי געגעבען אין אנבעטראכט דעם ארטיקעל וואס איז געווען ן געשריב־בען אין אידישען זשורנאל פרייטאג דעם 7־טען אויגוסט מיט אן אפיציעלער אפ־לייקענונג.

אלזא קאמוניסטישע חברים פון די לייבאר ליגע מיוטשועל בענעפיט סאסיי־טי נעהמט זיך ניט אן די קריוודעס פון די פאריינערס וועלכע זיינען געמסרט געווא־רען פון די אפיציעלע אויפגעמאנט רענט פאר'ן בעל הבית און ניט אפגעגעבען.

דער אמאלגאמייטער בעאמטער איז אין דער ווייליאם אויף דער קלאגע, וואס עס האט געגען איהם ארייגגע־בראכט א היגער איד, לואי לוויוויץ, פון וואהאן ראוד, סאטאן איז געווען זיינער אן אנענט, וואס פלעגט אויפמאנען רענט פאר איהם, און ווי לוויוויץ זאגט, האט ער צוגענומען פאר זיך 345 דאלאר, וואס ער האט צונויפגעקליבען פאר איהם פון שכנים פאר די לעצטע זעקס מאנאטען.

דעטעקטיוו סארדזשענט עלען אלעקס־אנדער איז אפגעפאהרען קיין פארט ווי־ליאם, צו ברענגען פון דארט סאטאן'ען.

געבראטענע פינאטס מאכען א פייער

איינגעטליך זענען טאקע די פינאטס שולדיג, אבער דער פייער, ווי מען מיינט, האט זיך אנגעהויבען פון די הייסע אש, פון דעם פייער אויף וועלכען די פינאטס האבען זיך געבראטען.

דאס וועגעלע אין וועלכען די פי־נאטס האבען זיך געבראטען איז געשטאנ־נען הינטער'ן הויז. א ווינט האט די הייסע אש צובלאזען און ארויסגעטראגען אויפ'ן דאך, און דאס הויז אויף 43 באלטאן עוועניו, וואו עס וואוינט ע. פעיטמעגס, האט גענומען ברענען, און האט אויך גע־בארגט אביסעל פייער איהר שכנה, דאס הויז אויף 41 באלטאן, וואו קיינער וואוינט נישט.

ביז דער פייער איז אויסגעלאשען גע־ווארען, האט ער פארורזאכט היזק, דער ערשטער הויז אויף 200 דאלאר און דער צווייטער אויף 75 דאלאר.

דרינגענדער הילף־רוף פאר'ן מרכז התורה דא אין לאנד

די אגודת הרבנים וואנדט ארויף א חוב איף אלע שוחלען צו מאכען אפיעלס פאר די ישיבת ר' יצחק אלחנן ימים נוראים.

זינט מיר זיינען א פאלק איז די תורה הקדושה דער יסוד פון אונזער לעבען און דער סוד פון אונזער עקזיסטענץ, אין יע־דער לאנד וואס מיר קומען נעהט די תורה הקדושה מיט אונז, טראגט און באשיצט אונז.

דער קול יעקב לעבט אימער אין אונ־זערע מקומות התורה און שוחלען און אויב מיר ווילען אז די גרויסע הייליגע ירושה פון מעמד הר סיני ביז היינט זאל ח"ו ניט פארלארען געהן, אויב מיר ווילען בלייבען א פאלק, זרע ברך ה' מוזען מיר נעהן אין די טריט פון אונזערע קדמונים, זינט די אנשי כנסת הגדולה, וועלכע האב־בען אונז אנגעזאגט "והעמידו תלמידים הרבה" און גרינדען מקומות התורה, צו פארשפרייטען דעם וויסען און מאראל פון די תורה הק' צווישען פאלק: און צו נעבען די געלעגענהייט די יחידי סגולה, איינצעלנע פון הונדערטע, צו זיין ראוי להוראה און וגערען גייסטיגע פיהרער און לעהרער פון פאלק אין דעם דרך ה'.

תורה, אידישקייט לעבט איצטער אי־בער זעהר א שווערע צייט. דער שווערער מאטעריאלער און גייסטיגער חורבן וואס די מלחמה און נאך מלחמה ציטען האב־בען נעבראכט און דער עקאנאמישער קריי־זיס וואס הערשט אין אלע לענדער האבען געשטעקט אין געפאהר די מרכזי התורה אומעטום. דארום איז גרויס אונזער חוב אויפצוהאלטען, צו פארשטארקען פארגרעסערען די הייליגע ארבייט דעם כתר התורה דא אין לאנד, די ישיבת רבינו יצחק אלחנן וועלכע איז גרויס אין כמות און אין איכות מיט איהרע מעהרער ווי האלב טויזענט תלמידים און ראש ישיבה גאונים.

די ישיבה איז ווי א מלאך מיושיע פאר תורה און די קדשי אמונה; די ישיבה העלפט שאפען פון צווישען אונזער יוגענד פעסטע און נעטרייע תורה קינדער וועלכע וועלען בע"ה מיט מוטה און גייסטיגע עקשנות האלטען חויך דעם דגל התורה.

אז דער אור תורה זאל זיך הם ושלום ניט מוזען פארלעשען, אז די ישיבה הק' זאל האבען איהר אהל דא אין לאנד, איז אונזער הייליגסטער חוב גלייך צו העלפען די ישיבת רבנו יצחק אלחנן און איהר ארויסראטעווען פון דער פינאנציעלער סכנה אין וועלכער זי געפינט זיך. דער גאנצער עקזיסטענץ פון דער ישיבה איז אין געפאהר. קיין קרבן טאר אונז ניט זיין צו־שווער צו ערמעגליכען דעם איר תורה ווייטער צו לייכטען. יעדער רעכטדענקענ־דער איד וועמען תורה און אידישקייט זע־נען טייער מוז גלייך קומען צו הילף די ישיבה און ברענגען א קרבן אויף דעם מזבח התורה, ווערען יעהרליכע מעמבערס אדער אריינשיקען צייטווייליגע הילף צו דער ישיבה וועלכע איז יעצט אזוי דרינ־גענד.

מיר ווענדען זיך אויך בכל לשון של בקשה אין דעם נאמען פון תורה און אונ־זער צוקונפט, צו אלע אידען פון לאנד, פון און צו די רבנים, מטיפים און ראשי הקהלות בפרט צו קומען לעזרת ה' בגבורים צו העלפען ראטעווען און אויפ־שטעלען דעם מקדש מעט פון תורה אונ־זער שטאלץ, אונזער האפנונג די הייליגע ישיבת ר' יצחק אלחנן און צו באשטי־מען גלייך איין טאג פון די קומענדע ימים נוראים אלס תורה און ישיבה טאג ווען עס זאלען געמאכט ווערען פאסענדע און ווירקענדע אפילס אין אלע שוחלען און חברות פאר דעם אויפהאלט פון ישיבת ר' יצחק אלחנן, מעווער צו זיין דעם צבור צו שטיצען די תורה און ווי ווייט און הייליג עס איז די פליכט פון יעדען אידען און פון גאנצען ציבור צו העלפען אויפהאלטען און פארשטארקען דעם מי־טעלפונקט פון תורה און פון אמת'ן אידי־שען גייסט — די ישיבה, איהר צו ער־מעגליכען ווייטער אנצוגעהן מיט איהר הייליגע ארבייט צו פלאנצען דעם עץ חיים, די תורה הקדושה און צו ערציהען אונזערע בעסטע קינדער אין דרך התורה והוראה. צו האבען א תורה צוקונפט מו־זען מיר העלפען דעם מרכז התורה אין גענעזוואר־ט. זאל איינער פון אונזערע הייליגסטע טעג געהיילינט ווערען אלס תורה טאג, פון חשבון הנפש אז אהן תורה ח"ו אין ניטא קיין אידישקייט, אז נאר די תורה איז דער סוד און יסוד פון אונזער עקזיסטענץ און זאל יעדער איינער העלפען אויפהאלטען דעם אהל תורה ישיבת רבנו יצחק אלחנן.

מיר זיינען גרינדליך בעקאנט מיט דעם איצטיגען מצב פון דער ישיבה און מיר ווייסען אז פון דעם רעזולטאט פון דעם גלייכיגען אפרוף פון יחידים אין פון די אפיעלס אין די שוחלען ימים נוראים איז אפהענגיג דער גורל. דער צוקונפט פון די גרויסע זון תורה — די ישיבה.

אלע רבנים פון לאנד ווערען אויפ־געפאדערט גלייך אנצוהויבען צו וועקען דאס פאלק צו ערפילען זיין הייליגען חוב צו דער ישיבה ובזכות התורה ישראל נצלים און מיר וועלען זוכה זיין צו הרמת קרן ישראל, התורה והאמונה.

אגודת הרבנים האורתודוקסים דארצות הברית וקאנאדע.

רעסלינג אין דער ארינא

אין דער ארינא קומט היינט פאר אן אינטערעסאנטער קאמף צווישען דזשים מעקמיליאן פון שיקאגא, און דזשארדזש זאכאריאס פון פילאדעלפיא. די צוויי קעמ־פער קריגען צוויי שעה צייט. דער געוויי־נער וועט זיין דער, וואס וועט אוועקליי־גען דעם אנדערען צוויי מאל געגען יענעמס אויגבאל.

אויסער די צוויי געפינט זיך אויפ'ן צעטעל נאך דריי פארלאך, יעדע פון וועל־כע קריגט 30 מינוט צייט, כדי איינער זאל דעם אנדערען אויסציהען.

אויריל מעקרידי, קאנאדע, געגען אי־וואן וואקטוראה, רוסלאנד.

דזשארדזש "זעאוס" ווילטשעפסקי, באסטאן, געגען אדאליא מארטשיאני, איטאליע, אל. באפערט, לאס אנדזשעלעס, געגען דזשעק קאנוט, טאראנטא.

דעם לעזערס ווינקעל

זוערטער דעדאקטאר!

אלס א שטענדיגער לעזער פון אייער צייטונג, בעט איך א שטיקעל פלאץ אין אייער ווערטע צייטונג אין בעזוג פון א צושריפט וואס איך האב געהערט פארלע־זען אין דער ארגאניזאציע וואו איך בע־לאנג. דער צושריפט איז געווען געשריבען פון דער האלב אומפארטייאישער און דעם אנדערען האלב קאמוניסטישער לייבאר ליג מיוטשועל סאסייטי.

דער צושריפט אין אן אנפאל אויף די בעאמטע פון די אמאלגאמייטער קלאד־דינג ווארקערס יוניאן אין טארא נטא.

די קאמוניסטישע לייבאר ליגע האט זיך אנגעבאפט אין אן ארטיקעל וואס איז געווען געשריבען אין "די גלאוב" מיט־וואך דעם 5־טען אויגוסט. קיינער איז ניט געווען פארא נטוואורטליך פאר דעם ארט

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

THE HEBREW JOURNAL

Published by
JOURNAL PUBLICATIONS OF TORONTO, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST - Telephones: TRINITY 6830-6831
NATHAN FRIEDLAND, President.

Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario.

Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents.

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913.

ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL TORONTO, ONT. 25

די געפאר פון אונלעגאלען קאמוניזם

מיר זענען אלע מאל געווען געגען דער איפגעבלאזענער קאמוניסטישער געפאר אין קאנאדע. מיר האבען ניט איין מאל אנגעוויזען, אז די קאמוניסטישע באוועגונג קען בלויז ווערען א געפאר דאן, ווען זי וועט ווערען אן אונטערערדישע באוועגונג. אין ווען מען וועט זי אהין פארטרייבען דורך מאכען זי אונלעגאל.

מיר האבען אויף דעם אנגעוויזען ווען גענעראל דרייפער, דער פאליציי שעף אין טאראנטא, האט אנגעהויבען פארפאלגען די קאמוניסטען און האט פארבאטען זייערע פרייע פארזאמלונגען. מיר האבען דאן געזאגט, אז אויב ביז דאן האט זיך די אלגעמיינע באפעלקערונג ניט צוגעקוקט צו דעם, וואס די קאמוניסטען טוען, און האבען זיך ניט אינטערעסירט מיט זייערע פארזאמלונגען, האט דער פארבאט געווירקט אלס סענזאציאנעלער עלעקטיר אויפצולעבען קאמוניסטישע פארזאמלונגען.

פאר די קאמוניסטען איז עס געווען ווי געוואונשען. ערשטענס, האבען זיי באקומען פרייע „פיבליסיטי", פרייע רעקלאמעס אויף די ערשטע זייטען פון די צייטונגען. טאג־טעגליך האט מען וועגען זיי גערעדט, און זיי האבען עס טאקע אויסגענוצט. פלעגען ספעציעל אנאנסירען, אז זיי וועלען אין דער צייט אפהאלטען א פארזאמלונג ניט אכטעגדיג דעם פאליציי־פארבאט, וויסענדיג, אז זיי קענען עס ניט דורכפירען. אבער דאס האט געווירקט. דער עולם איז טאקע געקומען. מען איז געלאפען זעהן א „פייט" אויס ספארט נייגעריגקייט, זעהן ווער עס וועט געוויגען, און וואס וועט זיין.

אין צווייטענס האבען די קאמוניסטען געהאט א געלעגענהייט צו שפילען די ראלע פון מארטירער. אז זיי זענען נעבאך די, וואס ווערען פארפאלגט. דער עולם סימפאטיזירט אלע מאל מיט מארטירער, און זיי האבען ביז א געוויסען גראד באקומען די דאזיגע סימפאטיע, ניט פאר קאמוניסטישען אידעאל, נאר אלס מארטירער.

נאך אזעלכע אנאנסירטע פארזאמלונגען פלעגען די אנפירענדע קאמוניסטען שטעהן פון ווייטען און האלטען זיך ביי די זייטען פון געלעכטער, זעהענדיג ווי די פאליציי לויפט ארום ווי פאר סמ"ט, זוכענדיג קאמוניסטען. אין דער עולם איז געלאפען אויפ'ן בייזען וואונדער זעהן וואס וועט פאסירען אין זיי אזוי די פאליציי וועט באקומען די קאמוניסטען, און וואס וועלען די קאמוניסטען טאן.

פונקט אזוי זענען מיר געגען דער יעצטיגער אקציע פון דער פראווינציעלער און פעדעראלער פאליציי. זעלכע האבען זיך פאראייניגט, און פארפאלגען די קאמוניסטען, צוליעב די זעלבע אנגעגעבענע מאטיווען.

די יעצטיגע אקציע געגען די קאמוניסטען, די ארעסטען און פארפאלגונגען ווערט דורכגעפירט לויט'ן אנגענומענעם געזעץ סעקציע 98 פון קרימינאלען קאדעקס, וועלכער איז אנגענומען געווארען אין 1927. דער דאזיגער געזעץ שרייבט פאר:

"יעדע ארגאניזאציע, געזעלשאפט, קערפערשאפט, אדער קארפאריישאן, וועלכע האט אלס איר ציל, אדער צוועק צו מאכען רעגיערונג, אינדוסטריעלע אדער קאפאמישע עגדערונגען אן קאנאדע, באנוצענדיג זיך מיט מאכט, גוואלד־טאטען אדער פארארזאכען פייזישען שאדען צו מענשען, אדער אייגענטום, אדער דורך באדראהען צו פארארזאכען אזא שאדען, אדער דורך אנזיטירען, פארשפרייטען, ראטען, אדער פארטיידיגען דאס באנוצען דורך מיט מאכט, טעראריזם, אדער פייזישע מאכט, געגען מענשען און אייגענטום, אדער באדראהען מיט טעראריזם, מיט'ן צוועק צו ברייגען צו אזא עגדערונג, אדער מיט וועלכען עס איז אנדער צוועק, זאל באטראכטעט ווערען אלס אונגעזעצליכע קערפערשאפט, ארגאניזאציע אדער געזעלשאפט, און מענשען, וועלכע ווערען געפונען שולדיג פאר באלאנגען צו אזא ארגאניזאציע, אדער געזעלשאפט, זאלען זיין אונטערגעוואָרפען אונטער א שטראף פון ניט מער ווי 20 יאר געפענגעניש".

דאס געזעץ איז זעהר שטרייג און קען אויסגעטייטשט ווערען א סך ווייל ער איז עלאסטיש. ניט נאר א קאמוניסטישע ארגאניזאציע קען אין דעם אריינגעטייטשט ווערען, נאר אייך אנדערע סאציאליסטישע ארגאניזאציעס. אבער מיר וועלען זיך יעצט ניט אפשטעלען דורכאויס אויף דעם.

אויף וואס מיר ווילען זיך יא אפשטעלען איז אט וואס:

דאס איבערגעבראכטע געזעץ איז אין דער צייט פון דער מלחמה אנ־שפעטער, אין 1927. איז דאס געזעץ אריינגענומען געווארען אין קרימינאל־שפעטער, אין 1927 איז דאס געזעץ אריינגענומען געווארען אין קרימענאל־לען קאדעקס אלס שטענדיגער געזעץ. אבער דער פאקט איז, אז מען האט זיך דערמיט קיינמאל ניט באנוצט. פארוואס־זשע האט מען זיך דערצו גע־נומען יעצט. איז באמת די קאמוניסטישע געפאר אין לאנד אזוי גרויס, אז מען מוז אזעלכע שטרייגע מיטלען?

אין לאנדאן, ענגלאנד, אין דער סאמע הארץ פון דער ענגלישער אימ־פעריע, געפינט זיך א גארטען, וועלכער איז באקאנט אלס "הייד פארק". דארטען, אין יענעם גארטען, קען מען טעגליך טרעפען צעהן און מער באו־וגדערע פארזאמלונגען. אין איין און דער זעלבער צייט, אגיטירען קאמו־ניסטען, סאציאליסטען, אפילו פאשיסטען, מיסיאנערען און אנדערע "איסטען" און שלעק "דזשן בול", דער ענגלענדער, קוקט צו און שמייכעלט, ער איז שטאלץ. מיט זיין גרויסער טאלעראנץ, ער איז שטאלץ מיט זיין אויסערגע־וויינליכער ברייטער פרייהייט, וועלכע ער האט. פון צייט־צו־צייט ברעכט אויס א שטיקעל געשלעג אין "הייד פארק", א פאליציסט שטעלט אבער איין אדרענונג. דער ענגלענדער קוקט אויף דעם ווי אויף א נאטירליכער זאך. קינדער, טראכט ער, וועלכע שפילען זיך אין פארשיידענע "איזמען", וועלען זיך צושלאגען, און וועלען זיך ווייטער שפירען. דאס איז די גרויסע טאלער־ראנץ.

אין לאנדאן, פונקט ווי איבער גאנץ ענגלאנד געפינען זיך, אן צוויי־פעל, א היבש ביסעל מער קאמוניסטען, איידער אין קאנאדע. דארטען זי־צען אויך די קאמוניסטען ניט מיט קיין פארריינגטע הענט. דער שפיל אין קאמוניזם געהט דארטען אן אין פולן גאנג. פונדעסטוועגען נעמט זיך די רעגיערונג ניט צום הארצען אויב די קאמוניסטען טוען עס מאל א קיצעל דעם "לייב", טוט ער אפילו מיט קיין איז ניט קיין פינטעל.

פארוואס־זשע האבען מיר זיך אזוי דערשראקען פאר'ן קאמוניסטי־שען שפיל, אין דער צייט ווען די מוטערלאנד איז אזוי גלייכגילטיג?

דער ענטפער איז דער: די מעקראנאלד רעגיערונג ווייסט, אז דער קאמוניזם קען ווערען געפערליך ווען דאס וועט ווערען אן אונטערערדישע ארגאניזאציע. די קאמוניסטען אליין האבען מיט א צייט צוריק זיך געוואלט שפילען אין קאנספיראציעס. אבער מען האט זיי אויסגעלאכט. אין קאנאדע איז פאר דעם קיין פלאץ ניט געווען. יעצט אבער, אויב די קאמוניסטישע ארגאניזאציע זאל דערקלערט ווערען אלס אונגעלאגע, וועט זי באקומען דעם דייץ פון געהיימניש. און די, וועלכע זענען יעצט אין מאכט פארשטעהען עס ניט.

אויב עס איז פאראן וועלכע עס איז געפאר אין קאמוניזם, איז עס צו מאכען עס אלס אונגעזעצליכען ארטיקעל.

לשמוע אל הרנה...

פון יצחקי

לשמוע אל הרנה...

אזוי שנעל ווי איך דערזעה אין „זשורנאל" אנאנסען מיט די דאזיגע דריי ווערטער אין דער הויך, דערמאן איך זיך אז אלול — אט דער שרעקעדיגער חודש אלול — איז שוין אונטער'ן נאז.

און ווען דער חודש אלול קומט, פאלט אן א ציטער אויף צוויי, פון גאט'ס באשעפענישען — אויף די פיש אין וואסער און אויף די חזנים אויף דער יבשה.

אז די פיש אין וואסער ציטערען ווע: די פורכטיגע טעג קומען אן — דאס האט מסתמא אייער באבע אויך דערצעהלט, און אז די חזנים אויף דער יבשה ווארפט עס א צאהן אז א צאהן — דאס קאן איך דערצעהלען.

מען קאן ניט זאגען, אז עס ווארפט אזוי די חזנים אין קדחת, ווייל זיי האבען מורא פאר'ן קוויטעל פונ'ם בית־דין (בעד־דין) של מעלה, נאר דער שרעק איז ווייל דאן הויבען זיך אן די פראבעס אין די שוהלען.

— וועט דער חזן געפעלען ווערען אין דער שוהל, אדער ניט? אט דאס איז די הויפט פראגע, און פון דערפאהרונג ווייסען מיר דאך, אז מעהרסטענס ווערט דער חזן ניט געפעלען...

* * *

און עס דערמאנט זיך מיר א בילד פון מיין היימיש שטעדטעל, — א בילד, וועלכעס פלעגט זיך ווידערהאלען יאהר־אין יאהר־אויס.

עס איז ערב יום־כ'נוראים צייט. דאס נאנצע שטעדטעלע איז איינגעהילט אין א הייליגער שטימונג. אידען דערמאנען זיך די מחלוקת פון פאר־איאהרען און פון פאר־צוויי־יאהרען, און עס כאפט זיי אן א ציטער...

די אסיען־זון ווארימט אויך אזוי קאלט, שטיף־מוטעריש, א דורכנעמענדער ווינטעלע בלאזט צווישען די פאלקס און צעפאבעט אויף די בערד און פאות פון די שטעדטעלשע אידען. שווארצע, אנגע־כמורעטע וואלקענס באדעקען דעם הימעל און באפייכטען די זינדיגע ערד מיט זיי־ערע דריבנע, מרה־שחורה'דיגע רעגענס. פון די דאזיגע דריבנע רעגענס ווערט ד' ערך ווייך, און די שטיוועל מוזען זיך נאנץ טיעף אריינגראבען ביז יעדען שפאן. ביז עס געלינגט צו דורכשפאנען א נאס.

* * *

דאמאלסט, אין יענער שטימונג פון מרה־שחורה און אנגעצווינגעניס, הויבט זיך אן דער „עולי־רגל" פון די דערקרוטען, וועלכע קומען זיך צונויף פון אלע ארו־מיגע דערפער אין שטעדטעל אריין.

א רעקרוט — דאס איז א קאטענא־ריע מענש פאר זיך ליבבסט. א נאנץ לע־בען איז דער דאזיגער רעקרוט א דבר־אחר — אבער א שטילער, רוהיגער דבר־אחר. אנדערש ווערט ער אבער, ווען ער־קומט אין שטעדטעל אריין אלס רעקרוט. דעמאלט ווערט ער א חזיר מיט הערנער. וועלכער איז גרייט צו אפטאן אזעלכע שטוקעס פון וועלכע א מענש זאל זיך אפט דארפען ארומטרוגען מיט א פאר קוליעב זיין נאנץ לעבען, אדער א נלעזערנער אויג זאל איהם אייביג שטערן די זעה־קראפט, אדער...

ציהען זיי זיך אלע ח... מיט הערנער צו דער „פריסודסטווע" ווען א קאמיסיע מעסט און וועגט יעדען רעקרוט, שאצט זיינע פיזישע כוחות, זיין גרויס, זיין פאר־נעהם, און —

„נאדין!".

טאמער אבער איז דער רעקרוט א נעבאכל, מיט אן איינגעפאלענער ברוסט וואכלענדיגע פיס און מיט א שוואך הארץ אלס צוגאב, דאמאלסט איז —

„ניע נאדין!".

* * *

לשמוע אל הרנה ואל התפלה!...

אזוי לייענען זיך די ערב־ימים־נוראים'דיגע אנאנסמענטס. און צוזאמען מיט די דאזיגע ווערטער קומט געוועהנ־ליך דאס ביילד פונ'ם חזן וועלכער ווערט געגומען אויף א פראבע אין דער אדער אין יענער שוהל.

באטראכט איך דעם פרצוף פונ'ם „חזן־רעקרוט", כ'מעסט און וועג זיין שפיציגע יארמולקע, זיינע אויסגעשליי־פענע וואנצען, און — כ'מעסט מיט זיך —

„נאדין!" אדער „ניע נאדין!".

* * *

קיין וואונדער ניט דעריבער ווארום מיט'ן אנקומען פונ'ם חודש אלול, פאלט אן א ציטערניש אויף די חזנים אויף דער יבשה, פונקט ווי אויף די פיש אין וואס־סער. די דאזיגע פראבעס זענען שולדיג, דער געדאנק, צי וועט דער חזן יא גע־פעלען ווערען אדער ניט — אט דאס איז די טביב־קראפט וועלכע צעטריסעלט ביים חזן די קישקעס אין בויך, און וועלכעס ווירקט נאך בעסער ווי ביטער זאלץ...

* * *

היינטיגען יאהר וועט זיך עס מסתמא פונקט אזוי ווידערהאלען, אזוי ווי אלע פריהערדיגע יאהרען. אידען וועלען דעם נאנצען מאנאט האבען „פראבע־חזנים". אידען וועלען קנייטשען די שטערנס, ביי זענענס א „לכה דודי" אדער ביי אן אנ־דער „שטימעלע", וואו דער חזן „פאר־נעהט" זיך געוועהנליך מיט א מין מתיקות פון וועלכער מען קאן באקומען א „זיסען טויט", און זיי וועלען שא־צען —

„נאדין!" אדער „ניע נאדין!".

און ביים חזן וועלען דערווייל די קישקעס טאנצען א ווילדען טאנץ, נאכ־געפאלגט מיט א ברומעריי פון דער טי־פעניש פון בויך... ער וועט וואַרטען אויף דעם ווארט „נאדין!".

נאך דרייסיג יאר

פון ה. י. כהן.

רעאאקציאנעלע באמערקונג:

דער דאזיגער ארטיקעל, געשריבען פון דעם בעקאנטען ציוניסטישען טוער און צייטווילליגער פרעזי־דענט פון קרן קימת אין אמעריקא, בעהאנדעלט דעם סאמע וויכ־טיגען אידישען פראבלעם אין ארץ ישראל, די לאנד. מיט א שניי־דענדער לאגיק ציהט ער אונטער א סך הכל פאר די לעצטע דריי־סיג יאהר ארבייט אויף דעם גע־ביעט און צייכענט אן א פראקטי־טישען פראגראם פאר אמעריקא־נער ציוניסטען.

דער קרן קימת איז זינט ער עקזיס־טירט געווען דער לויבלינגס פאנד פון די ציוניסטען. ער איז אויך דער אפפולערס־טער פאנד ביי דעם ברייטען אידישען עולם.

מען קען מיט זיכערהייט בעהויפ־טען, אז עס איז ניט פאראן ביי אידען נאך א פאנד, וואס זאל האבען אזוי פיעל פרייוויליגע עסקנים און אזא גרויסע אהאל מנדבים, ווי עס וויזט אויס פיהלען אי־דען אינסטינקטיוו, ~~אז די ראלע~~, וואס דער קרן קימת שפיעלט אין דער נייער אויפבויונג פון ארץ ישראל, אלס א אי־דיש לאנד, איז אזוי פעלקאסאל, אז ער איז פאקטיש אונזער רעגיערונגס פאנד. אידען פארשטעהען, אז ווען מען וויל בויען א גע־וועהנליכען בנין, מוז מען בעזיצען דעם באדען איידער מען ארבייט אויף די פלע־נער און איידער מען בעשטעלט בעלי־מלאכות און בוי־מאטעריאל. א פשיטא שוין, ווען עס האנדעלט זיך וועגען בויען א לאנד פאר א נאציאן, דאס איז עלעמע־טאר, אז מען דארף ניט זיין קיין גרויסער עקאנאמיסט און טעארעטיקער עס צו פארשטעהן.

ווען דער ארץ ישראל באדען וועט זיין אידיש איינגענטום, וועלען מיר זיין די בעלי בתים פון דעם לאנד ווען אפילו מיר זאלען נאך דערווייל ניט זיין דארט אין דער מערהייט, דער באוויץ פון דעם דאס דען איז א גאראנטיע אז פריהער אדער שפעטער וועלען מיר ווערען די מעהר־הייט.

ווען עס האנדעלט זיך וועגען גרויסע קאלאניזאציאנס פראיעקטען, איז עס אי־מער די רעגיערונג אין וועמענס רשות דאס באטרעפענדע לאנד עפענט זיך וואס קומט די סעטלערס אנטקעגען און נעהמט זיי אונטער איהר שוץ. די הויפט הנחה דען, מען מוז די סעטלערס מאכען די דא־זיגע הנחה פשוט דערפאר ווייל זיי זיי־נען ניט בכוח צו קויפען דעם באדען. מיר האבען צוויי סארטען אידען וועלכע באַ־שעפטיגען זיך מיט ארץ ישראל מיט ערד ארבייט, האלב פארמענליכע און גאנץ נאנץ ארימע.

ביז איצט האבען נאך דערווייל א זעהר קליינע צאהל אידען זיך באזעצט אויף באדען מיט זייער איינען געלט. די אלטע קאלאניסטען זיינען געשטיצט גע־וואָרען פון די "חובבי ציון", פון באראן ראטשילד און אנדערע. די נייע קאלאניס־טען פון קרן קימת און קרן היסוד. די מעהרסט אלטע קאלאניסטען זענען אידי־שע פריצים. זיי פארמאגען פעלדער און גערטנער וועלכע זיי בעארבייטען מיט פרעמדע הענט. אין די מעהרסטע פעלען אראבישע. אין די קאלאניעס, וואס זע־נען געגרינדעט געווארען אויף דעם באדען קרן קימת, וואוינען אמת'ע אידישע פאר־מערס. זיי בעארבייטען דעם באדען מיט זייערע איינענע הענט. זיי מאכען איהר פרוכטבאר מיט זייער איינען בלוט און שוויים. דערפאר טאקע איז ניטא דאס פראבלעם פון 'עבודה עברית".

די טויזענטער אידישע פאמיליעס וועלכע זיצען אויף דעם באדען פון קרן קימת וואלטען ניט געקענט פארבלייבען אין לאנד, ווען זיי וואלטען געצוואונגען געווען צו זוכען ארבייט ביי די אלע אידי־שע קאלאניסטען אדער וואַרטען ביז זיי וועלען האבען איינענע געלט צו קוי־פען פאר זיך באדען. דער קרן קימת איז די איינציגע האפנונג פון אלע אידישע ארבייטער וועלכע זענען נאך פארלויפיג געצוואונגען צו ארבייטען פאר אנדערע קאלאניסטען. ווען ניט די דאזיגע האפ־נונג וואלט זייער לאנג געווען א פאר־ריש לאנד, איז אזוי פעלקאסאל, אז ער איז פאקטיש אונזער רעגיערונגס פאנד. אידען פארשטעהען, אז ווען מען וויל בויען א גע־וועהנליכען בנין, מוז מען בעזיצען דעם באדען איידער מען ארבייט אויף די פלע־נער און איידער מען בעשטעלט בעלי־מלאכות און בוי־מאטעריאל. א פשיטא שוין, ווען עס האנדעלט זיך וועגען בויען א לאנד פאר א נאציאן, דאס איז עלעמע־טאר, אז מען דארף ניט זיין קיין גרויסער עקאנאמיסט און טעארעטיקער עס צו פארשטעהן.

ווען דער ארץ ישראל באדען וועט זיין אידיש איינגענטום, וועלען מיר זיין די בעלי בתים פון דעם לאנד ווען אפילו מיר זאלען נאך דערווייל ניט זיין דארט אין דער מערהייט, דער באוויץ פון דעם דאס דען איז א גאראנטיע אז פריהער אדער שפעטער וועלען מיר ווערען די מעהר־הייט.

ווען עס האנדעלט זיך וועגען גרויסע קאלאניזאציאנס פראיעקטען, איז עס אי־מער די רעגיערונג. אין וועמענס רשות דאס באטרעפענדע לאנד עפענט זיך וואס קומט די סעטלערס אנטקעגען און נעהמט זיי אונטער איהר שוץ. די הויפט הנחה דען, מען מוז די סעטלערס מאכען די דא־זיגע הנחה פשוט דערפאר ווייל זיי זיי־נען ניט בכוח צו קויפען דעם באדען. מיר האבען צוויי סארטען אידען וועלכע באַ־שעפטיגען זיך מיט ארץ ישראל מיט ערד ארבייט, האלב פארמענליכע און גאנץ גאנץ ארימע.

ביז איצט האבען נאך דערווייל א זעהר קליינע צאהל אידען זיך באזעצט אויף באדען מיט זייער איינען געלט. די אלטע קאלאניסטען זיינען געשטיצט גע־וואָרען פון די "חובבי ציון", פון באראן ראטשילד און אנדערע. די נייע קאלאניס־טען פון קרן קימת און קרן היסוד, וועלכע איז לויט אונזער מיי־נונג די וויכטיגסטע: דאס אידישע פאלק איז א פראלעטאריער פאלק. עס פארמאגט קיין זאך ניט. עס זיינען פאראן רייכע אידען אויף דער וועלט. זייער פארמעגען איז אבער ניט קיין אידישער.

סוף כל סוף געהט עס אריבער אין די הענט פון אנדערע אדער צו דער רע־גיערונג פון דעם לאנד אין וועלכען זיי וואוינען. אזוי האט דאס פאסירט אין שפאניען און אין פארטוגאל אין די ציי־טען פון דעם גירוש. אזוי איז פארגעקו־מען אין רוסלאנד אין אונזערע טעג. און ניט נאר איז פריוואטער אידישער פאר־מעגען קאנפיסקירט געווארען פון די רע־גיערונגען. עס זיינען אויך קאנפיסקירט געווארען קהל'שע פארמעגענס מיט וועל־כע מען וואלט געקענט אויפבויען ארץ ישראל פיעל מאל. מיט דער צייט ווען ארץ ישראל וועט ווערען א אידיש לאנד, וועט עס בלי ספק אריין אין דער מאדע אז אידישע קהלות איבער דער גאנצער וועלט וועלען אפזאגען זייער פארמעגען אויף ארץ ישראל. דערווייל, ווי שוין גע־זאגט זיינען מיר א פראלעטאריער פאלק, וואס פארמאגט קיין זאך ניט און ווייל מיר פארמאגען גאר ניט זיינען מיר ניט קרעדיט פעהיג. יעדער אידישער יחיד, אפילו דער ארימסטער, איז מעהר בטוח ווי דאס אידישע פאלק אלס א גאנצעס.

ערשט איצט שאפט דער קרן קימת א נאציאנאל איינגענטום פאר דעם אידישען פאלק אין ארץ ישראל.

שוין איצט באטרעפט דער דאזיגער פארמעגען אריבער 12 מיליאן דאלאר.

מען דארף געדענקען אז דער קרן קימת שענקט ניט זיין באדען צו די קאַ־לאניסטען. די קאלאניסטען, וועלכע באַ־זעצען זיך אויף דעם קרן קימת באדען וואלטען זיך אפגעזאגט פון נעהמען צדקה. זיי בעקומען דעם באדען אויף א לאנג־יעהריגען ליעס און צאהלען דערפאר א קליינעם רענט (צוויי און א האלב פראָ־צענט). מען קאן דארום ערווארטען אז ווען די קאלאניסטען וועלען זיך מעהר איינפונדעווען וועט דער פאנד האבען א גרויסע הכנסה. וועלכע ער וועט קענען פארווענדען אויף צו קויפען נייעם באדען אדער אויף אנדערע הצטרכות'ן.

די לעצטע יאהרען איז ביי אונז זעהר פיעל גערעדט געווארען וועגען אידישען אייג־פלום, איז מיר איינגעפאלען א געדאנק צי איז ניט אפשר שוין צייט צו נוצען אידישען איינפלום אויף אידען גופא... צי דען זענען מיר שוין אזוי ווייט פארקראָ־כען, אז קיין איינפלום קען שוין אויף אונז ניט ווירקען? עפעס גלויבט זיך עס ניט...

און אז מיר דארפען איינפלום, איז דער רבונו של עולם אליין אונזער ערות. מען דארף נאר ניט ווייט זוכען אום זיך צו איבערצייגען אין דעם. דער ערשטער ביישפיעל איז אונזער יוגענט. אונזער צוקונפטיגער דור. די יוגענט איז אהן פונקציע, וועלכע איז לויט אונזער מיי־נונג די וויכטיגסטע: דאס אידישע פאלק איז א פראלעטאריער פאלק. עס פארמאגט קיין זאך ניט. עס זיינען פאראן רייכע אידען אויף דער וועלט. זייער פארמעגען איז אבער ניט קיין אידישער.

סוף כל סוף געהט עס אריבער אין די הענט פון אנדערע אדער צו דער רע־גיערונג פון דעם לאנד אין וועלכען זיי וואוינען. אזוי האט דאס פאסירט אין שפאניען און אין פארטוגאל אין די ציי־טען פון דעם גירוש. אזוי איז פארגעקו־מען אין רוסלאנד אין אונזערע טעג. און ניט נאר איז פריוואטער אידישער פאר־מעגען קאנפיסקירט געווארען פון די רע־גיערונגען. עס זיינען אויך קאנפיסקירט געווארען קהל'שע פארמעגענס מיט וועל־כע מען וואלט געקענט אויפבויען ארץ ישראל פיעל מאל. מיט דער צייט ווען ארץ ישראל וועט ווערען א אידיש לאנד, וועט עס בלי ספק אריין אין דער מאדע אז אידישע קהלות איבער דער גאנצער וועלט וועלען אפזאגען זייער פארמעגען אויף ארץ ישראל. דערווייל, ווי שוין גע־זאגט זיינען מיר א פראלעטאריער פאלק, וואס פארמאגט קיין זאך ניט און ווייל מיר פארמאגען גאר ניט זיינען מיר ניט קרעדיט פעהיג. יעדער אידישער יחיד, אפילו דער ארימסטער, איז מעהר בטוח ווי דאס אידישע פאלק אלס א גאנצעס.

ווען מיר ווייסען שוין די וויכ־טיגע פונקציעס וואס דער קרן קימת האט צו ערפילען אין דעם בוי פון דער אידי־שע נאציאנאלער היימלאנד, פרעגט זיך: איז איז עס ניט צייט, אז מיר זאלען אויפ־הערען צו קוקען אויף דיעזען פאנד מיט "סענטינע" אויגען? עס איז שווער זעהר שווער, צו שאפען מיליאנען ווע־מען איז אנגעוויזען בלויז אויף קליינע נדבות.

קיין טענות צום אידישען פאלק קאָ־נען מיר ניט האבען. דרייסיג יאהר האבען מיר זיך געווענדעט צו די אידישע מאסע־ען געבעטען ביי זיי פענים פאר דעם קרן קימת. די פראפאגאנדא האט געהאט א ווירקונג. רעדט מען וועגען קרן קימת דערהערט מען קלאפען פון פושקעס און עס מיינט אז מען קאן אפקומען מיט פע־נים. איצט אבער, ווען עס איז נויטיג פאר דער קרן קימת און צוקונפט פון ישוב צו ערווערבען שנעל גרעסערע שטרעפקעס באדען אויף א מאל. איצט, ווען מיר זעהען ווי אונזערע שונאים באמיהען זיך צו מאכען מאכען פאר אונז דאס קור־פען פון באדען שווערער און שווערער און מיר ווייסען ניט היינט ווען דער מאר־גען קאן אונז ברענגען דער הינזיכט, איז עס ניט די העכסטע צייט, אז מיר זאלען ווערען אביסעל מעהר פראקטיש און פארשטעהן ווי צו האנדלען?

יא, עס איז צייט אז די ציוניסטישע יחידהערן און אויך די געפיהרטע זאלען זיך אָפּגעבען א חשבון הנפש איבער דער לאנד פראגע. די וויכטיגסטע פראגע אין אונזער ביי ארבייט. עס מוזען געפינען ווערען וועגען זיי צו קומען צום פאלק, צו די רייכע אזוי ניט ווי צו די ארימע. און פארלאנגען אז אין אנקלאנג מיט די ניטען פון דער צייט זאלען זיי שטיצען דעם קרן קימת בכדי איהם צו ערמעגליכען דורכצופיהרען דעם אויסשיכן פינף יאהר פלאן ערפאלגרייך. עס איז זיכער, אז דאס פאלק וועט ענטפערען דעם רוף. דאס פאלק וועט טהאן זיין חוב אויב די ציוניס־טען וועלען טהאן זייערע.

וואס איז זייער חוב? דער דאזיגער חוב איז א טאפעלטער, ראשית מוזען די ציוניסטען פון אלע פארטייען זיך אליין טעסטירען מיט א מינימום פון איין דונאם לאנד. די ציוניסטען מוזען איצט אויפהע־רען צו באגנוגענען זיך בלויז מיט די לויב זענען פאר דעם קרן קימת און באוויז־ען, אז זייער איבערגעבענהייט צום ציו־ניסטישען ליעבלינגס פאנד האט א מיישות. זיי מוזען אנווענדען דעם פרינ־ציפ פון קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים.

והשניית, אין די לעצטע יאהרען האָ־בען מיר געווארען דעם בעלי־חביתישען טויזענטער אידען האבען אין די לעצטע יאהרען פון זאל האבען דערזע־ען אויס... די יוגענט איז ניט באאיינפלוסט פון אונזערע גייסטיגע אוצרות. די יוגענט וויים ניט ווער אידען זענען און וואס אי־דען ווילען... צי וואלט ניט געווען צייט מען זאל זי אנהויבען איבסעל מעהר באַ־איינפלוסען?... און וואס איז אמת מכח דער יוגענט איז אויך אמת מכח די ער־וואַקסענע. מיר ברויבען, רבותי, א "אי־דישע מיסיע" פאר אונז אידען.

און דאס דערמאנט מיך אָן אמאָ־ליגע פאלקס לידער וועגען א שדכן. דאס לידעל זיינגט זיך ווי א טאכטער פון א שדכן באוויינט איהר מזל. די נאנצע וועלט מאכט איהר פאטער חתונה, פאר אלע מיידלאך קריגט ער חתנים, קימערט ער זיך ניט און לאזט זי פארזיצען אין גראַ־הען צאפ אריין.

עס איז אמת, אז אונזער איינפלוס אויף דער וועלט איז נאנץ קליין, אבער צי איז ניט צייט מיר זאלען טאקע שאַ־פען איינפלוס און ניט פאר דער וועלט, נאר פאר זיך אליין? א סך וועדטהען אונזערע זענען פארלארען געגאנגען, ווייל מיר זענען איצט א פאלק פון יחידישע אינטערעסען. אלס כלל האבען מיר זיך איננאנצען פארלארען און אזוי ווייטער נעהמן קענען מיר ניט און טארען ניט. מיר מוזען זיך אליין אנפאנגען באאיינפלוסען, דאס מיר האבען געוויסע פליכטען און פארטוואָרטליכקייטען וועלכע מיר מוזען אונגאדיינגט נאכקומען און ערפילען. אזוי לאזען געהן ווי עס געהט טארען מיר ניט מעהר... עס פיהרט ניט צו קיין גוטען...

יעס מעם, סויר! מיר מוזען עס טאָן. אפשר וואלט טאקע געווען כדאי מיר זאלען זיך וועגען דעם פארטראכטען?

איך גלויב באמונה שלמה, אז די וועלט וועט זיך נאך פאר א לאנגע צייט ניט ענדערען און אז אונזערע איינקלאך וועלען נאך קיין בעסערע וועלט אדעג־נונג ניט זעהן... עס קען זיין, אז עס וועט לען זיך שאפען נייע נעמען, נייע לאזונ־גען, נייע „איזמען" און אזוי ווייטער און אזוי נעהענטער, אבער אין תוך גענומען וועלען די מענשען נאך אלץ רייסען דעם ביסען פון מויל איינער ביים צווייטען און ווער עס וועט זיין שטארקער דער וועט הערשען... אמאל "באחרית" הימים", — אבער השם יתברך ווייס ווען ער וועט ערשט קומען. אזוי אלענפאלס גלויב איך. איך גלויב אויך, אז די "אידישע מיסיע" האט ניט און וועט ניט פאראידישען די וועלט, אלעס וואס זי האט געבראכט ביז יעצט איז געווען צו פארגוי'אישען די אי־דען... דאס איז זיכער, ווי צוויי מאל צוויי איז פיער און ניט קיין לאקשענ־ברעט... אי, זענען מיר פארגוייאישט גע־וואָרען!... עס כאפט אָן א שרעק ווען מען קוקט זיך אָן...

און אט לעזענדיג די נייעס פון פאר־שירענע לענדער וועגען אידישען איינ־פלום, איז מיר איינגעפאלען א געדאנק צי איז ניט אפשר שוין צייט צו נוצען אידישען איינפלוס אויף אידען גופא... צי דען זענען מיר שוין אזוי ווייט פארקראָ־כען, אז קיין איינפלוס קען שוין אויף אונז ניט ווירקען? עפעס גלויבט זיך עס ניט...

און אז מיר דארפען איינפלוס, איז דער רבונו של עולם אליין אונזער ערות. מען דארף נאר ניט ווייט זוכען אום זיך צו איבערצייגען אין דעם. דער ערשטער ביישפיעל איז אונזער יוגענט. אונזער צוקונפטיגער דור. די יוגענט איז אהן שום השפעה, אהן קיין שום ווירקונג פון אונ־זערע גייסטיגע כחות, און אהן שום ענטו־ויאזזן... די יוגענט איז ניט באאיינפלוסט פון אונזערע גייסטיגע אוצרות, די יוגענט וויים ניט ווער אידען זענען און וואס אי־דען ווילען... צי וואלט ניט געווען אי־דען ווילען... צי וואלט ניט געווען מיר זאל זי אנהויבען איבסעל מעהר באַ־איינפלוסען?... און וואס איז אמת מכח דער יוגענט איז אויך אמת מכח די ער־וואַקסענע. מיר ברויבען, רבותי, א "אי־דישע מיסיע" פאר אונז אידען.

און דאס דערמאנט מיך אָן אן אמאָ־ליגע פאלקס לידעל וועגען א שדכן. דאס לידעל זיינגט זיך ווי א טאכטער פון א שדכן באוויינט איהר מזל. די נאנצע וועלט מאכט איהר פאטער חתונה, פאר אלע מיידלאך קריגט ער חתנים, קימערט ער זיך ניט און לאזט זי פארזיצען אין גראַ־הען צאפ אריין.

עס איז אמת, אז אונזער איינפלוס אויף דער וועלט איז נאנץ קליין, אבער צי איז ניט צייט מיר זאלען טאקע שאַ־פען איינפלוס און ניט פאר דער וועלט, נאר פאר זיך אליין? א סך וועדטהען אונזערע זענען פארלארען געגאנגען, ווייל מיר זענען איצט א פאלק פון יחידישע אינטערעסען. אלס כלל האבען מיר זיך איננאנצען פארלארען און אזוי ווייטער נעהמן קענען מיר ניט און טארען ניט. מיר מוזען זיך אליין אנפאנגען באאיינפלוסען, דאס מיר האבען געוויסע פליכטען און פארטוואָרטליכקייטען וועלכע מיר מוזען אונגאדיינגט נאכקומען און ערפילען. אזוי לאזען געהן ווי עס געהט טארען מיר ניט מעהר... עס פיהרט ניט צו קיין גוטען...

יעס מעם, סויר! מיר מוזען עס טאָן. אפשר וואלט טאקע געווען כדאי מיר זאלען זיך וועגען דעם פארטראכטען?

(פארזעצונג אויף פיידזש 6)

אידישער איינפלוס

(פעליעטאָן.)

פון מ. אינדריטץ.

די היטלעריסטען אין דייטשלאנד שרייען, אז זיי מוזען און וועלען באפרייען דייטשלאנד פון אידישע איינפלוס; די „ענדעקעס" אין פוילען ליאַרעדעקען, אז זיי מוזען און וועלען באפרייען

עס האט זיך ניט געלוינט

ערצעהלונג

פון שמחה שלמה גראפשטיין

ווען שלום מאנדעל איז אויסגעשטיגען פון ס'וואגאן, האט ער זיך א סך בעסער געפיהלט, הפנים, די לופט איז איהם געווען אנגענעהמער אין לעמבערג ווי אין פעלד שפיטאל.

מאנדעל האט נאך אלץ ניט געוואוסט וואס מיט איהם האט פאסירט. דאכט זיך ערשט נעכטען אין דער פריה ווען ער איז ארויס אין דער ערשטער לינע פון ס'פראנט, איז ער געווען פריש און געזונד, ער האט אפילו געפיהלט באלד אין דער פריה א קאפ וועהטאג, מסתמא ניט דער־שלאפען האט ער זיך געטראכט, אבער ווי אזוי קומט ער אין פעלד שפיטאל? ער איז דאך ניט פארוואונדעט, די קויל איז בלויז פארבייגעפלויגען פארביי היטעל.

ווען דער פאלק דאקטאר האט מאנד־לען אונטערזוכט, האט ער איהם געזאגט, אז ער האט די עפילעפסיע, עפילעפסיע? האט מאנדעל ערשטוינט געפרעגט, ווי קומט צו מיר עפילעפסיע? דאס איז דאך די פאליגע קרענק, דער דאקטאר האט איהם בארוהיגט, אז ער קען אויסגע־קורירט ווערען דערפון, דערפאר שיקט ער איהם אין א ספעציעלען שפיטאל. דער דאקטאר האט איהם גלייך אפגעשיקט מיט א סאניטאר אין שפיטאל מארא מאנדע־לענא, וואו עס איז געווען א ספעציעלע אפטיילונג פאר עפילעפטיקער.

אז שלום מאנדעל איז ארייגעקומען אין קאריידאר פון שפיטאל איז איהם א מרה שחורה בעפאלען. די "אבראזען" פון די אלע הייליגע אין פארשידענע פאזעס, און די טונקעל בעלויכטענע אויל־לעמפ־ליך האט איהם פארגעשטעלט עפעס שרע־קענדעס. פון דא און דארט האט זיך גע־הערט א קרעכץ. די באר־אימהארציגע שוועסטער וועלכע האבען אנגעהאלטען וואך די נאכט זיינען יעדעס מאל דורכגעגאנגען שטייף, ערנסט, אנגעצויגען. דער סאניטאר וועלכער האט אריינגעפיהרט מאנדלען, האט איהם איבערגעגעבען צו דער שוועס־טער לודווינא. מיט א שמן־זית'דיגען שמייכעל האט זי באגריסט מאנדלען, צו־געזעהן ביי איהם זיינע זאכען; האט איהם ארויסגעגעבען קלאהרע וועש, דאן האט זי איהם ארייגעגעפיהרט אין א גרויס־סען האלב טונקעל באלויכטענעם זאל וואו עס זיינען געשטאנען אן ערך פון 20 בעטלאך, שטיל אויף די שפיץ פינגער זיינען זיי ארויף אין זאל, אויפ'ן וואנק האט זי איהם אנגעוויזען אויף א בעט אין א ווינקעל.

מאנדעל האט זיך פשוט מחיה גע־ווען, שוין לאנג ניט געהאט אזא בעט, אזוי ריין. ער האט זיך געטראכט, עס איז שוין בעסער צו זיין קראנק, אייזדער צו זיין געזונט און זיין אויפ'ן פראנט אין געפאהר.

ווען מאנדעל האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף, איז שוין די זון לאנג געווען ארויס, עס איז געשטאנען גרייט פרישטיק אויף א טישעל לעבען בעט. אז די פא־ציענטען פון זאל האבען דערזעהן א פריי־שען מענשען זיינען זיי אלע איהם בע־פאלען מיט פראגען, וואס הערט זיך אויפ'ן פראנט? זיינען טאקי די באלשע־וויקעס אזוי גרויזאם? ווען זיי פאנגען אן אונזעריגען אין פלען פארפייניגען זיי איהם? אדער עס איז נאר א העצע פון די עלצטע בכדי איינצופלאנצען האס צום שונא. צווייטען די אלע איבעריגע איז אויך געווען איינער א איד, יוסף צאה־לער.

יוסף צאהלער איז שוין געווען א היבשע צייט אין שפיטאל. געווען שוין דארט א היימישער. די דאקטוירים האבען איהם שוין לאנג בעפרייט (ער איז געווען קראנק אויף עפילעפסיע) נאר אזוי ווי ער האט ניט געהאט קיין היים, איז ער גע־בליבען אין שפיטאל ביז די מלחמה וועט זיך ענדיגען.

די שוועסטער און אלע מאנאכען, וואס האבען זיך געפונען אין דער קא־טעדרע וואס האט בעלאנגט צום שפיטאל מאריא מאגדעלענא האבען זיך באנוצט מיט צאהלערס עלענד, און איהם צוגע־רעדט אז ער זאל זיך שמדן. די ספעציעלע גוטע מאלצייטען און גוטע פאפיראסען, וועלכע זיי פלעגען געבען צאהלערען האט אויף איהם געווירקט מעהר ווי דער ארי־מער אידישער אנקעל זיינער ביי וועלכען צאהלער האט זיך אויפגעהאדעוועט.

ערב יום כפור, ווען מאנדעל איז אריין צום דאקטאר פון שפיטאל און איהם גע־בעטען צו אורלויב צו געהן אין שוהל אריין, האט ער אויך צאהלערען געטראר־פען בעטען אורלויב צו געהן אין שוהל אריין.

מאנדעל האט געבעטען צאהלערען אזוי ווי ער איז דא א פרעמדער זאל ער, צאהלער איהם ווייזען וואו עס איז דא א שוהל.

אז שלום מאנדעל איז ארייגעקומען אין דעם הויז וואו צאהלער האט איהם אנגעוויזען האט ער צום ערשטען גע־מיינט אז עס איז א דייטשע שוהל. אנ־שטאט צו טרעפען אידען אין טליתים האט ער געטראפען עפעס א יונגענמאן אנגע־טאן ווי א גלח מיט א יארמולקע אויפ'ן שפיץ קאפ וועלכער האט געפריידיגט יע־זוס'עס תורה.

ווי אן אפגעבריכטער איז מאנדעל פון דארט אנטלאפען. ער האט געוווכט צאהלערען און איהם געוואלט גוט אנזיד־לען אבער ער האט איהם ניט געפונען. צום גליק האט מאנדעל געטראפען אידען געהען אין שוהל אריין וואו ער איז מיט זיי מיטגעגאנגען.

ווען מאנדעל איז אהיים געקומען פון כל נדרי האבען איהם באגעגנט אלע גוים אין זאל מיט א חוזק געלעכטער. ער האט געזעהן אז צאהלער געהט זיך טאקע שמד'ן, עס האט זיך איהם בשום אופן ניט געוואלט גלויבען אז צאהלער וועלכער איז עהנליכער צו א בטלנישען ישיבה בחור ווי צו א משומד — זאל זיך שמד'ן.

ווען דער יונגער גלח סאנקעוויטש פלעגט אריינקומען אין ס'זאל און לערנען צאהלערען דעם קאטאליציזם און די קא־טוילישע דינים אין געגענוואַרט פון מאנדלען, האט עס איהם, מאנדלען נאך מעהר פארדראסען. ווען מאנדעל האט זיך קאנפידענציעל דערוואוסט אז מען וואַרט מיט'ן שמד אויף צאהלערס געבורט שיין (מאנדעל האט אויסגעפונען פון וואר־נען צאהלער איז א געבוירענער) האט מאנדעל געשריבען צום רב פון שטעדטעל וועגען אלעס אין וואס עס האנדעלט זיך, מאנדעל האט בעזוכט דעם ראבינאט אין לעמבערג און וועגען אלעס מיטגעטיילט, אבער אויך דער ראבינאט האט גאר ניט געקענט טאן.

מאנדעל האט זיך אבער פאר גאר־ניט אפגעשטעלט. זייענדיג א סערזשאנט אין דער פוילישער ארמיי, געהאט גרויס פארדיענסטען פאר'ן פאטערלאנד מיט א קרייץ פונ'ם צווייטען גראד "קושיזש־וואלעטשני" האט ער זיך אנגענומען מיט מוט און אליין געשריבען צום הויפט גלח פון לעמבערגער גארניזאן קשאנדזש קא־פעלאן גראבאווסקי. ער האט געגעבען אורזאכען אז קודם כל איז צאהלער גייסט־ליך קראנק אין דערצו איז ער נאך ניט אלט קיין 21 יאהר.

דער ענטפער איז געווען אז דער שטאאט מישט זיך ניט מיט'ן קלויסטער.

מאנדעל האט פרובירט אמאל אין א פאסיגען מאמענט זיך אליין דורך צו שמו־עסען מיט צאהלערען, איהם אנגעוויזען זיין ביטערען טעות אז עס וועט איהם אמאל זעהר שווער זיין גוט צו מאכען דעם טעות, צאהלער אבער האט זיך בלויז אויסגעלאכט. עס האט ניט געהאלפען אפילו ווען צאהלערס משפחה האט איהם געוואלט געבען גענוג געלט אז ער זאל ארויס פון שפיטאל און ניט שמדן זיך. ער האט אבער אפילו זיך ניט געוואלט ווייז־זען פאר זיי.

א געוויסען שבת פארנאכט זיינען זיך צוזאמענגעקומען צאהלערס טויף על־טערען גראף גאלאכאווסקי פון מאשטשיס־קא און גרעפין וואַטאכנא פון זשולטאניעץ, און דער ערץ בישאפ קראקאווסקי וועל־כער האט געזאלט פראווען די צערעמאניע פון שמד, זיי האבען געמאכט די זראבע. דער יונגער גלח סאנקעוויטש האט נעבאך שווער געארבייט מיט צאהלערן. עס איז געווען שווער דעם אידישען קאפ זיך אויס־צו לערנען די גויאישע תורה, די שמד־צערעמאניע האט מען דערפאר אפגעלייגט אויף נאך צוויי וואכען. ביז דער נייער קריסט וועט בעסער פארשטעהן די נייע תורה.

זונטאג אין דער פריה א קאלטער הערבסט־טאג, די הימלען זענען פאר־וואלקענט, די זון האט זיך טויף באהאל־טען מען זאל איהר ניט ארויסזעהן, א בייזער ווינט האט געבושעוועט און גע־בראכט א קאלטען שטעכעדיגען רעגען, אבער אין שפיטאל מאריא מאגדעלענא איז ליכטיג איבעראל, גלייך ווי זיי וואל־טען זיך ניט אנגעקעהרט מיט דעם דרויי־סען, אלעס לעבט און וועהט עס קען נאר אויף די פיס שטעהן העלפט צו בעשיינען צאהלערס יום טוב. די כלי קודש פון שפיטאל זיינען מעהר ווי צופרידען, אפילו די שוועסטער אנא מיט דעם אלע מאל טרויעריגען בין השמשות פנים טראגט זיך אהום מיט א נצחון שמייכעל. צאהלער וועט שוין זיין אונזער, צאהלער, אליין אנגעטאן אין בגדי מלכות וואס זיינען רייר־כע טויף עלטערען האבען איהם אויסגע־שטאט פיהלט זיך ווי ביי געבוירען, ווי א יונגער אומשולדיגער מלאך ווי דער ערץ בישאפ אליין האט איהם געזאגט בשעת איז איהם, צאהלער־פאזדערסקין דערווי־ער האט איהם אנגעטאן דאס פערל־מו־טערנעס צלמיל מיט'ן גאלדענעם קויטעלע און ווינשענדיג איהם דערביי אז אזוי ריין פון זינד זאל ער שטארבען ווען זיין צייט וועט קומען.

ווען דער זייגער האט געשלאגען 12 האבען זיך אלע קורבען גלאקען א לאז גע־געבען קלינגען, א סימן אז די צערעמאניע פאנגט זיך אן. די אריינגעקאָ נאס וואס האט זיך געצויגען פון שפיטאל ביז צום קלויסטער איז געווען באדעקט מיט א פא־לאטקע, דעקארירט מיט בלומען, אויף דער ערד זיינען געווען אויסגעלייגט פלא־שענע דיוואנעס, פון דער רעכטער זייט זייט זיינען געגאנגען א סעקציע מאנאכען אין ברוינע סוטאנעס מיט גלעל גארטלען באדזוים מיט ליכט אין די הענט, פון דער לינקער זייט זיינען געגאנגען די שוועס־טער אנגעטאן אין טראדיציאנעלע שוואר־צע פאלערינעס מיט ווייסע שלייערען אויך מיט ליכט אין די הענט. פארענט איז געגאנגען צאהלער מיט זיינע טויף עלטע־רען נאך זיי דער ערץ ביסקאפ.

נאכ'ן שמד האט יוסף צאהלער בע־קומען דעם נאמען יאזעף פאזדערסקי — פאזדערסקי נאכ'ן חודש פאשערניק אין פויליש־ען.

צאהלער אדער פאזדערסקי איז לאנג ניט געבליבען קיין פרומער קאטאליק. נאכדעם ווי די מאנאכען האבען איהם צו־געזעהן אז ער איז א בייטשע גלויבען אין דער ערץ בישאפ קראקאווסקי וועל־כער האט געזאלט פראווען די צערעמאניע פון שמד, זיי האבען געמאכט די זראבע. דער יונגער גלח סאנקעוויטש האט נעבאך שווער געארבייט מיט צאהלערן. עס איז געווען שווער דעם אידישען קאפ זיך אויס־צו לערנען די גויאישע תורה, די שמד־צערעמאניע האט מען דערפאר אפגעלייגט אויף נאך צוויי וואכען ביז דער נייער קריסט וועט בעסער פארשטעהן די נייע תורה.

זונטאג אין דער פריה א קאלטער הערבסט־טאג, די הימלען זענען פאר־וואלקענט, די זון האט זיך טויף באהאל־טען מען זאל איהר ניט ארויסזעהן, א בייזער ווינט האט געבושעוועט און גע־בראכט א קאלטען שטעכעדיגען רעגען, אבער אין שפיטאל מאריא מאגדעלענא איז ליכטיג איבעראל, גלייך ווי זיי וואל־טען זיך ניט אנגעקעהרט מיט דעם דרויי־סען, אלעס לעבט און וועהט עס קען נאר אויף די פיס שטעהן העלפט צו בעשיינען צאהלערס יום טוב. די כלי קודש פון שפיטאל זיינען מעהר ווי צופרידען, אפילו די שוועסטער אנא מיט דעם אלע מאל טרויעריגען בין השמשות פנים טראגט זיך אהום מיט א נצחון שמייכעל. צאהלער וועט שוין זיין אונזער, צאהלער, אליין אנגעטאן אין בגדי מלכות וואס זיינען רייר־כע טויף עלטערען האבען איהם אויסגע־שטאט פיהלט זיך ווי ביי געבוירען, ווי א יונגער אומשולדיגער מלאך ווי דער ערץ בישאפ אליין האט איהם געזאגט בשעת איז איהם, צאהלער־פאזדערסקין דערווי־ער געטראפען עפעס א יונגענמאן אנגע־טאן ווי א גלח מיט א יארמולקע אויפ'ן שפיץ קאפ וועלכער האט געפריידיגט יע־זוס'עס תורה.

ווי אן אפגעבריכטער איז מאנדעל פון דארט אנטלאפען. ער האט געוווכט צאהלערען און איהם געוואלט גוט אנזיד־לען אבער ער האט איהם ניט געפונען. צום גליק האט מאנדעל געטראפען אידען געהען אין שוהל אריין וואו ער איז מיט זיי מיטגעגאנגען.

ווען מאנדעל איז אהיים געקומען פון כל נדרי האבען איהם באגעגנט אלע גוים אין זאל מיט א חוזק געלעכטער. ער האט געזעהן אז צאהלער געהט זיך טאקע שמד'ן, עס האט זיך איהם בשום אופן ניט געוואלט גלויבען אז צאהלער וועלכער איז עהנליכער צו א בטלנישען ישיבה בחור ווי צו א משומד — זאל זיך שמד'ן.

ווען דער יונגער גלח סאנקעוויטש פלעגט אריינקומען אין ס'זאל און לערנען צאהלערען דעם קאטאליציזם און די קא־טוילישע דינים אין געגענוואַרט פון מאנדלען, האט עס איהם, מאנדלען נאך מעהר פארדראסען. ווען מאנדעל האט זיך קאנפידענציעל דערוואוסט אז מען וואַרט מיט'ן שמד אויף צאהלערס געבורט שיין (מאנדעל האט אויסגעפונען פון וואר־נען צאהלער איז א געבוירענער) האט מאנדעל געשריבען צום רב פון שטעדטעל וועגען אלעס אין וואס עס האנדעלט זיך, מאנדעל האט בעזוכט דעם ראבינאט אין לעמבערג און וועגען אלעס מיטגעטיילט, אבער אויך דער ראבינאט האט גאר ניט געקענט טאן.

מאנדעל האט זיך אבער פאר גאר־ניט אפגעשטעלט. זייענדיג א סערזשאנט אין דער פוילישער ארמיי, געהאט גרויס פארדיענסטען פאר'ן פאטערלאנד מיט א קרייץ פונ'ם צווייטען גראד "קושיזש־וואלעטשני" האט ער זיך אנגענומען מיט מוט און אליין געשריבען צום הויפט גלח פון לעמבערגער גארניזאן קשאנדזש קא־פעלאן גראבאווסקי. ער האט געגעבען אורזאכען אז קודם כל איז צאהלער גייסט־ליך קראנק אין דערצו איז ער נאך ניט אלט קיין 21 יאהר.

דער ענטפער איז געווען אז דער שטאאט מישט זיך ניט מיט'ן קלויסטער.

מאנדעל האט פרובירט אמאל אין א פאסיגען מאמענט זיך אליין דורך צו שמו־עסען מיט צאהלערען, איהם אנגעוויזען זיין ביטערען טעות אז עס וועט איהם אמאל זעהר שווער זיין גוט צו מאכען דעם טעות, צאהלער אבער האט זיך בלויז אויסגעלאכט. עס האט ניט געהאלפען אפילו ווען צאהלערס משפחה האט איהם געוואלט געבען גענוג געלט אז ער זאל ארויס פון שפיטאל און ניט שמדן זיך. ער האט אבער אפילו זיך ניט געוואלט ווייז־זען פאר זיי.

א געוויסען שבת פארנאכט זיינען זיך צוזאמענגעקומען צאהלערס טויף על־טערען גראף גאלאכאווסקי פון מאשטשיס־קא און גרעפין וואַטאכנא פון זשולטאניעץ, און

נייעס פון איבער גאנץ קאנאדע

היינט ווערען פארעפענטליכט אפיציעל די וואל רעזולטאטען אין טרי ריווערס

קאנסערוואטיווער קאנדידט אין טרי ריווערס האט בלויז 45 שטימען מעהר ווי זיין געגנער האט.

טרי ריווערס, קוויבעק, אויגוסט 12.

דער סוף פון די ליבעראלען האט זיך געשטארקט, ווען עס איז אנאפיציעל בעקאנט געווארען, אז דער קאנסערוואטיווער קאנדידאט, טשארלס בורזשוא, איז דערוועהלט געווארען מיט א פיעל קלענערער מאיאריטעט, ווי עס איז פריהער אנגענעבען געווארען.

דאס וואס זיין מאיאריטעט איז גע־פאלען ביז 45 שטימען, ניט די ליבעראלען א האפנונג אז די ענדגילטיגע אפיציעלע רעזולטאטען, וואס וועלען באקאנט ווערען מארגען (היינט, דאנערשטאג, קענען נאך זיין גינסטיג פאר'ן ליבעראלען קאנדידאט.

פרעמיער טאשערא, וואס געפינט זיך יעצט אין מאנטרעאל, האט זיך אפגעזאגט פון צו מאכען וועלכע עס איז דערקלערונג בנוגע צו די וואהל רעזולטאטען, מעיאר הור, דער פיהרער פון די קאנסערוואטיווען אין קוויבעק, זעהט אין דעם קאנסערוואטיזמוס זעג א' צייכען פון דער צייט".

פראטעסטירען נענען דיסקרימינאציעס אין אוניווערזיטעט

לאנדאן, אנט. אויגוסט 12.

פון אלע זייטען הערט זיך קריטיק איבער'ן חשבון פון דער לעצטער פאדערונג פון דער מעדיצינישער אפטיילונג פון וועסטערן אנטאריא אוניווערזיטעט, וועלכע פאדערט אפזדיוויזיס פון זיך רעגיסטרירענדע אויסער אנטאריא, אז זיי באלאנגען צו דער ווייטער ראסע.

דער מעיאר דזשארדזש היימאן, האט דערקלערט אז די איינפיהרונג איז ניט בריטיש און ניט קריסטליך.

ארטור מאולד, פון לאנדאן טרייודס אין לייבאר קאנסיל וועט פארברענגען דעם ענין אויפ'ן נעקסטען מיטינג פון דעם קאונסיל.

מיטגליעדער פון דער באארד אף גאווערנאס אין עטליכע בעאמטע פון אוניווערזיטעט ווארפען אראפ פון זיך די פאראנטוואורטליכקייט פאר דער איינפיהרונג, עס ווייזט זיך ארויס, אז דער נעזעץ איז אנגענומען געווארען נאך מיט א יאהר עזרה.

5000 איינוואוינער גרייט צו פארלאזן שטעטעל אין וועג פון וואלד פייער

פערני, ב. ק. אויגוסט, 12. —

דאס בערג שטעדטעל פערני לינט יעצט אין וועג פון א שוידערליכען וואלד פייער, וועלכער איז פאר עטליכע טעג איינגעראטען געווארען פון א ווינד, וואס האט געבלאזען אין דער ריכטונג פון שטעדטעל. ארום האלבע נאכט האט דער ווינט זיך אפגעשטעלט, און די פינף טויזנט איינוואוינער פון שטעדטעל האבען הילפלאזע צוגעקוקט, ווי דאס פייער האט זיך דערנעהענטערט פון א האלב מייל פון שטעדטעל.

די איינוואוינער זיינען גרייט צו פארלאזען דאס שטעדטעל. אבער זיי האבען נאך א האפנונג, אז מיט דער הילף פון ווינט און פייערלעשער מאשינען, וועט זיך זיי איינגעבען אפצוראטעווען זייערע הייזער.

פייערלעשער אפאראטען זיינען אנגעקומען פון דערבייאיגע שטעדט, און יעדעס פערזאן וואס קען העלפען, איז פארנומען אין דעם פרואוו אפצושטעלען דאס פייער.

פראצעס וועגען שנאפס צו פארקויפען אין די שטאטען

מאנטרעאל, אויגוסט, 12.

דריי שנאפס דיסטילערס האבען אנגעהויבען א פראצעס אין סופיריאר קאורט נגען 15 אנדערע שנאפס קאמפאניעס און 4 שנאפס אגענטען פאר א סומע פון איבער א האלבען מיליאן דאלאר. די אנקלאגער טענה'ן אז מען האט זיי אפגענארט, ווען מען האט זיי צוגערעדט אונטערשרייבען אן אפטאך, לויט וועלכען זיי זאלען איבערגעבען צו דער דאמיניאן פאקטארס, לימיטער, דאס אויסשליסליכע רעכט צו פארקויפען ווייר שנאפס אין די פאראייניגטע שטאאטען.

דערשיסט זיך ווייל עס איז איהם ניט ערלויבט צו התונה האבען.

טעסאלאן, אנט., אויגוסט, 12.

ווייל הייזעל סקריבנער איז בלויז אלט 16 יאהר, און ווייל הערני מארין איז געווען ארבייטסלאז, האבען דערמיידעלס עלטערען ניט דערלאזען זיי זאלען התונה האבען.

דערפאר האט הערני מארין אנגעשריבען א ברייוועל, אין וועלכען ער געזעגענט זיך מיט זיין כלה. עס אליין גע־בראכט און ארונטערגעשטופט אונטערן טיהר פון איהר צימער, און נאכדעם אוועק אין א פארלאזטער געביידע און האט זיך דערשאסען.

ווען מען האט איהם געפונען האט א דאקטאר פעסט געשטעלט, אז ער איז שוין עטליכע שטונדען טויט.

הענרי און נאטהרי רייקענען פארבינדונג מיט קאמוניסטישע ארעסטען

לאנדאן, אנט., אויג. 12.

פרעמיער הענרי פון אנטעריא, האט אדרעסירענדיג דא א פארזאמלונג דערקלערט, אז די פראווינציעלע רעגירונג האט ניט געהאט קיין האנט אין די אר־בערפאלזאויף די קאמוניסטען, אז די ארעסטען זיינען געמאכט געווארען אויף דער איניציאטיווע פונ'ם יוסטיץ מיניס־טער, האנאריבעל גאטרי.

אטאווא, אויג. 12.

האנ. יוה גאטרי, יוסטיץ מיניסטער, האט זיך אפגעזאגט צו רעדען וועגען די אנפאלען און ארעסטען פון קאמוניסטען אין טאראנטא, דערקלערענדיג אז ער האט גארניט צו טאן מיט דעם.

נאך דרייסיג יאר

(פארזעצונג פון פיידזש 4)

רעס, ארער גאר קיין אינטערעס אין דעם קרן קימת. די רייכע אידען פון אמעריקא האבען ביז איצט גארניט געטאן פאר דעם קרן קימת, ווייל זיי זיינען וועניג בעקאנט מיט די ציעלען און אויפטאונגען פון דעם דאזיגען פאנד.

עס איז איצט דער חיילינער חוב פון די ציוניסטען אנצופיהרען א ברייטע פראפאגאנדע צווישען דעם בעל־הבית־ישען עלעמענט און געווינען זיין שטיצע פאר דעם פאנד. זיי מוזען דאס טהאן אויב זיי מיינען ערנסט מיט אונזער ארדזאל און זיין פראקטישער אנווענדונג אין דער נאר־הענטער צוקונפט.

HENRY S. ROSENBERG
באריסטער א. אז. וו.
געלט צו לייען
702 פעדעראל בילדינג
ערעלייד 1386.

אכטונג
דער נייער אדרעס פון:
הרב ישראל הלוי
הורוויץ
דער רב פון לידער שוהל איז:
299 אגוסטא עוועניו
ארום קאלעדזש סטריט.
טעלעפאן טרינימי J 5732.

אונטערזוכט אייערע אויגען, און קריגט די ריכטיגע גלעזער. דער אייג־ציגער ספעציאליסט, וועלכער איז אויסאריזירט פון גאווערנמענט אלס האבען זיך פראיינגט צו מאכען א
אפטאמעטריסט
און אפטישען
דר. הענרי הערריס
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעריינג)
שטאן ביז 9 אוהר אין אוהנטס.
Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St. near Spadina
Open until 9 p. m.

יעדע נאכט פרייע לופט טעאטער אין סאניסייד
MERRYMAKERS
מיט בראדוויי סטארס
און אל פלאנקעס, רעד נייומאן און אנדערע.
כאר פון פיינע טענצער.
3 פארשטעלונגען יעדען אוועגט — 7.45 ביז 11 א זייגער.
דערוואקסענע 35ס.; קינדער 15ס.

מיר באזארגען אפיסעס
מיט
האנטיכער
ראלער טאוועלס
צו יעדען ארדער.
קאבינעטס פריי.
אויך אלעס פאר רעסטאראנטס, פעק טאריס, דראג סטארס, און אנדערע געשעפט סטארס, אין יעדען געגענט פון שטארט.
מיר האבען א גרויסען אויסוואהל פון אלעס אין לינען.
רופט אונז פאר כוירווים און צו פרידענהייט.
י. ווייגראט,
טעלעפאן טרינימי 3659
UNITED
Sanitary Towel
COATS & APRONS SUPPLY CO.
508 באטהורסט סט.

קאנגא
מעדיצינען
ליידט איהר פון עקזימא, הויט־קראנקהייט, דאן נוצט דעם וואונדערבארען זאלב קאנגא־סעוו.
ליידט איהר פון רהומא־טיזם, שטייפע גליעדער, רייבט זיך איין מיט קאנ־גא, ליגנמענט. צו באקו־מען ביי סינגער ברידער (דראגיסטען) 26 קווין א. טעלעפאן עלגין 7512.
מיר דעליווערען און שי־קען כיי מעיל, אלס פריי.
SINGER BROS.
DRUGGISTS
26 QUEEN ST. EAST
TEL. ELGIN 7512

ליידט איר פון א"כרוך?
(ראפטשורד)
א גוטע טראס און גוט צוגעפיס, באקומט איהר נאר ביי די סינגער ברי־דער, זיי זיינען די איינ־ציגע אידישע אגענטען פון די גרעסטע טראס קאמפ.

SUNNYSIDE BEACH
היינט אוועגט, פונקט 8 א זייגער
לעצטער פאראד אין אורטייל אין דעם
קאמישער אלטע קארס קאנטעסט
געהט ארויס פון סאפט באל סטאדיום, געהט איבער'ן פארק סייד דריוו און צוריק צום פארוויילונגס פלאץ. קאנטעסטאנטען מוזען זיין ביים ארויס־גאנג פונקט 7 א זייגער. קארס צו שפעט פאר'ן פאראד וועלען נישט ארייננענומען ווערען. טרעפיק געדיכטקייט איז נישט קיין תירוץ פאר נישט קענען קומען אין דער לעצטער מינוט אין צייט.

מאס=מיטינג
פון שניידער
די טאראנטאר דזשאינט באארד פון דער אמאלגאמייטעד רופט אלע שניידער צו א
מאס-מיטינג
היינט דאנערשטאג
8 א זייגער אוועגט
אין
לייבאר ליסעאום
348 ספעדיינע עוועניו
דר. לעא וואלמאן — פון ניוריארק.
גוסטאוו סטרעקעל — פון האטשעסטער.
קאנטראלער דזשיימס סימפסאן
און אנדערע רעדנער וועלען איפקלערען וועגען דעם
שיפער - הילמאן סטרייק
אין וועגען דער קאמוניסטיש־פאשיסטישער פאראייניגונג אינטער'ן נאמען "קענעדיען יוניאן".
דזשאינט באארד, אמאלגאמייטעד יוניאן.

דער גוט באקאנטער סאלאמאן
האט געעפענט א ברענטש פון זיין
העליקאטעסען סטאר
אויף 722 קווין סטריט, וועסט
וואו איהר באקומט די בעסטע אימפארטירטע שיקאגא דעליקאטעסען
פריש, געשמאק און שנעל דעליווערט
אין אלע טיילען פון שטאדט. ספעציעלע אטענשאן צו פארטיס ארדערס.
טעלעפאנירט אייער ארדער: טרינימי 6308

קויפט נישט קיין קויהלען ביז איהר זעהט א
קארמאן „בלאווער"
"דער גאראנטירטער בלאווער"
ספעשעל זומער רעדאקשען.
שפארט געלט, צייט און קוילען.
טעלעפאנירט אונז און מיר
וועלען עס דעמאנסטרירען
קארמאן אינזשינירינג קא.
81 פארטלאנד סטריט
טעלעפאן עלגין 1428 און עלגין 1429

BELL GARAGE
אידישער אוטאמאביל מעכאניק
ריפעיר צו אלע מעיקס פון קארס
15 יאהר עקספיריענסד
וואלווס אין קארבאן — 4 צילינדער קארס — $2.00 און העכער.
6 צילינדער קארס — $3.00 און העכער.
סטאפ איל פאמפינג — 4 צילינדער קארס — $14.00
6 צילינדער קארס — $14.00
4 וויהל ברייקס רעלינן $5.00 און העכער.
אלע ארבייט גאראנטירט.
מארים קעי, 849 דאנדעס סטריט, וועסט
טעלעפאן טרינימי 1—8400.

BLOOR MOTORS
בלור מאטארס
תאבען איבערגעמופט זייער גוט באקאנטען
גאראדזש צו 464 באטהורסט סטריט
אפען טאג און נאכט. אלע ארבייטען גאראנטירט.
מעסיגע פרייזען. טעלעפאן טרינימי 9066.
איינגענטימער: סאול פארב.

אפיס טעלעפאן: עלגין 1619
נאך אפיס שטונדען: טרינימי 1446.
לאיער
ה. ס. מאנדעל
פון
גודמאן און מאנדעל
באריסטערס, סאליסיטארס א. אז. וו.
רומס 40—41 אימפיריאל באנק בילדינג 171 יאנג סטריט

לאיערס דזש. דזש. גלעס און אי פ. דיקלעה
פון
גלעס, דיקלער און קא.
רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.
אפיס טעלעפאן עדעלייד 1168 — 1169
אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק
געלט געליען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

אפיס: 45 ריטשמאנד סט. וועסט
אפיס טעלעפאן: וויינווערלי 2211
705 סענטראל בילדינג. הויז טעלעפאן קינגסדייל 3419.
לאיער ב. ווייגבערג בא.
באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק
געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס.
מארגיידזשעס געקויפט.

גאלדענבערג'ס כשר רעסטאראנט
באזונדערע פלעצער פאר
- מילכיגס און פלייש־יגס -
די אמת'ע כ ש ר ה סיסטעם
עקזיסטירט זינט 1908.
275-273 ספעדיינע עוועניו. טעלעפאן טרינימי 0444.

לשנה טובה תכתבו!
ווינשט עס אייערע פריינט מיט די
לעצטע סטייל שנה טובה קארדס מיט אייער בילד
פארפערטיגט אין דער
יוראפיען סטודיא צום בילליגסטען פרייז $1.00 א דאזען
קומט און איבערצייגט אייך, אז גוטע און שעהנע בילדער אויף מאדערנסטע שנה טובה קארטען קריגט איהר אין דער
EUROPEAN STUDIO
238 קווין סטריט, וועסט. טעל. עדעלייד 3789

LAKESIDE HOUSE JACKSON'S POINT P. O. ONT.
מר. און מרס. אלספעקטאר, פראפרייטערס.
דיזער האטעל איז באוואוסט צו טויזענ־טער אידען אלס איינער פון די שעהנסטע און בעסטע האטעלס אי'ן קאנאדע. אויף דעם בערג פון לייק סימקא. נאר די בעסטע שפייזען ווערען דא סערווירט. פיינע גזעזל־שאפט, נייע אטרעקשענס דאס יאהר — וואסער ספארטס און גאלף.
ספעציעלע פרייזען פאר פאמיליעס
רופט אפ אין שטאדט: מרס. זאלצמאן, 608 דאנדעס סטריט וועסט. טרינימי 8946.
אדער שרייבט: —
LAKESIDE HOUSE Jackson's Point P.O. Ont.
Telephone MR. ALSPECTOR, "Sutton"

סאלפער
ספרינגס האטעל
אין פרעסטאן
שעהנע רומס
גוטע בעדער
געזונטער קלימאט
פריי טראנספארטיישאן צוויי מאל א וואך.
פריישסטע בעסטע מאכלים סטריקטלי כשר
סאלפער בעסטס זענען רעקאמענדירט פאר די פאלגענדע קראנקהייטען: רומאטיזם, לאמבאגא, נייוריטיס, סייעטיקא, אין אלע פארמען פון ארטריטיס, גאוט, פעטקייט, נערוועזער צישטאנד, שלאפלאזיגקייט, א. ז. וו. בעסטע באקוועמליכקייטען און צופרידענהייט גאראנטירט. פאר אלע אינפארמאציעס און רעזערוויישאנס קאן מען זיך גלייך ווענדען צו 43 סיסעל סט. טעלעפאן טרינימי 8694.
SULPHUR SPRINGS HOTEL.
PRESTON, ONTARIO

לעזט דעם „אידישען זשורנאל"